

בנק ירושלים

**דוח על הסיכונים:
גילוי בהתאם לנדבך 3
ומידע נוסף על הסיכונים
ליום 31 במרץ 2021**

הדוח על הסיכונים ומידע פיקוחי נוסף בדבר הון פיקוחי על פי הוראות באזל III הכולל תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו על ידי הבנק נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <https://www.bankjerusalem.co.il> כמו כן, הדוח על הסיכונים של הבנק נמצא באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך www.magna.isa.gov.il.

תוכן העניינים

עמוד

2	תוכן העניינים
3	אינדקס טבלאות הגילוי
8	חלק 1 – יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון
14	חלק 2 – סקירת נכסי סיכון משוקללים
15	חלק 3 – הרכב ההון והלימות ההון
23	חלק 4 – יחס המינוף
25	חלק 5 – סיכון אשראי
38	חלק 5א – סיכון אשראי של צד נגדי
41	חלק 6 – סיכון נזילות
45	חלק 7 – סיכונים אחרים

אינדקס טבלאות הגילוי

פרק	טבלה מס'	נושא	עמוד
1	טבלה 1:	יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)	8
2	טבלה 2:	סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)	14
3	טבלה 3:	תמצית הרכב ההון הרגולטורי לצורך חישוב יחס הון	17
	טבלה 4:	הרכב ההון הפיקוחי (CC1)	18
4	טבלה 5:	השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)	23
	טבלה 6:	יחס המינוף (LR2)	24
5	טבלה 7א:	חובות אשר בוצעה לגביהם דחיית תשלומים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה	25
	טבלה 7ב:	שיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור	27
	טבלה 7ג:	שיעורי ההפרשה בפועל ורגישות לשינויים באומדנים	28
	טבלה 7ד:	יתרות אשראי לפי ענפי משק	29
	טבלה 7ה:	התפתחות ביצועי האשראי לדיור ומדדי ביצוע עיקריים	30
	טבלה 7ו:	סיכונים בתיק ההלוואות לאנשים פרטיים ללא הלוואות לדיור	32
	טבלה 8:	איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)	33
5א	טבלה 9:	נתונים על הפחתת סיכון אשראי (CR3)	34
	טבלה 10:	חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5)	35
	טבלה 11:	ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)	39
6	טבלה 12:	הקצאת הון בגין התאמת שערות לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)	39
	טבלה 13:	סיכון שוק בגישה סטנדרטית (MR1)	40
6	טבלה 14:	מתכונת גילוי על יחס כיסוי הנזילות (LIQ1)	42
	טבלה 15:	מילון מונחים	46
	טבלה 16:	אינדקס	46

הדוח על הסיכונים - כללי

אנו מתכבדים להגיש דוח על הסיכונים ליום 31 במרץ 2021 (להלן: "דוח על הסיכונים"). הדוח על הסיכונים, ערוך בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים.

דוח על הסיכונים זה כולל מידע נלווה ומשלים לדוחות הכספיים המאוחדים של בנק ירושלים בע"מ.

הדוח נועד לאפשר לקוראי הדוחות של הבנק להעריך מידע משמעותי שכלול בהם לגבי יישום מסגרת העבודה של ועדת באזל, ההון, חשיפות הסיכון, תהליכי הערכת הסיכון.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

לעניין השפעת התפשטות נגיף הקורונה על הבנק ראה להלן פרק סיכונים מובילים ומתפתחים, פרקים רלוונטיים נוספים בהמשך פרק 1.6 לדוח הדירקטוריון וההנהלה לדוח כספי ליום 31 במרץ 2021.

בעז ליבוביץ
סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי

גיל טופז
מנהל כללי

זאב נהרי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוח: 27 מאי 2021

מטרה ועקרונות הגילוי

דוח זה נערך בהתאם לשינוי בהוראה 651 "דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. כתוצאה מכך מבנה ותוכן הדוח השתנו משמעותית בהשוואה לדוחות העבר.

המידע שנכלל בדוח זה כולל את דרישות הגילוי שנקבעו בהוראת הדיווח לציבור 651 "דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" של בנק ישראל שמבוססת על פרסומים של וועידת באזל (להלן: נדבך 3) ודרישות הגילוי על הסיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות הגילוי שפורסמו על ידי הפורום לציבות פיננסית (ה-FSF) ודרישות הגילוי שפורסמו על ידי צוות משימה (ה-EDTF) שהוקם על ידי המוסד לציבות פיננסית (ה-FSB) לשיפור פרקטיקות הגילוי על סיכונים בתאגידים בנקאיים (להלן: EDTF). כמו כן, נכללו דרישות הגילוי הנוספות בהתאם להוראות הדיווח של בנק ישראל והנחיותיו (להלן: מידע אחר).

לאור זאת, הדוח כולל, בין היתר, את דרישות הגילוי הבאות, ככל שרלוונטי:

- גילוי על הסיכונים והחשיפות אליהם חשוף הבנק ואופן ניהולם;
- גילויים כמותיים על דרישות ההון ועל נכסי הסיכון בגין חשיפות אשראי, שוק ותפעולי;
- גילוי על חשיפות לסיכונים האחרים אליהם חשוף הבנק מעצם טבען של הפעילויות העסקיות שלו, כגון: סיכון משפטי, סיכון ציות, סיכון רגולטורי וסיכון סביבתי;
- מידע כמותי ואיכותי בדבר שינויים משמעותיים שחלו מאז פרסום הדוח שנתי לשנת 2020 בחשיפות הבנק לסיכונים אלה ואחרים ואופן ניהולם;
- גילויים מכוח המלצות של EDTF ומקורות אחרים כפי שאומצו על ידי המפקח על הבנקים ושינויים מהותיים במידע איכותי שנדרש מכוח המלצות כאמור;
- גילוי מיוחד על השפעת נגיף הקורונה, הסיכונים אליהם חשוף הבנק והאופן שבו פועלים כדי לנהל סיכונים אלה.

הדוח נערך בהתאם לעקרונות המפורטים להלן:

- בהתאם להוראת הדיווח לציבור 651 "דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" הדיווח הרבעוני הינו מצומצם יותר ביחס לדיווח השנתי. לדיווח רחב יותר ראה את [הדוח על הסיכונים \(נדבך 3\) לשנת 2020](#).
- לגבי נתונים כמותיים שנכללו בגילויים קודמים במסגרת דרישות הגילוי של נדבך 3 או במסגרת דרישות גילוי נוספות כאמור לעיל, הוצגו נתונים השוואתיים לתקופות המקבילות בשנת הדיווח הקודמת כנדרש בהוראות.
- המידע מבוסס בחלקו על מידע פיננסי שמוצג בדוחות הכספיים של הבנק אשר משמשים בסיס לחישובים של יחסים רגולטוריים בהתאמות הנדרשות ובחלקו על הערכות פנימיות ומודלים פנימיים. לאור זאת, חלק מהמידע הינו בגדר אומדן לא מבוקר ו/או מייצג מידע שהינו בגדר מידע צופה פני עתיד.
- מידע רלוונטי נוסף בדבר חשיפה לסיכונים מסוימים והיבטים נוספים שהגילוי לגביהם נדרש בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, ניתן למצוא בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה.
- מידע איכותי מפורט ברובו במסגרת הדוח השנתי, למעט אם חלו שינויים מהותיים בתקופה המדווחת. לאור זאת, יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם [הדוחות הכספיים לשנת 2020 ולרבעון הראשון 2021](#) ועם [הדוח על הסיכונים \(נדבך 3\) לשנת 2020](#).

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968.

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו, במידה ונכללו, במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים חריגים, כגון: שינויים קיצוניים בשיעורי הריבית, פיחות/תיסוף המטבע והאינפלציה וכן אירועים מדיניים/ביטחוניים בלתי צפויים אשר יכולים לשנות את התנהגות הציבור הן

מההיבט של היקף לקיחת האשראי, פירעונו המוקדם, מיחזורו או קשיים בפירעונו השוטף בכל מגזרי הפעילות של הבנק והן מההיבט של יכולת גיוס המקורות. כמו כן, שינויים ברגולציה או בהוראות חקיקה, הוראות גורמי פיקוח והתנהגות מתחרים עשויים להשפיע על פעילות הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "צפוי", "עשוי", "עלול", "הערכה" וביטויים דומים להם, המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא עובדות עבר.

ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר:

- מיזוגים ורכישות במערכת הבנקאית והשפעתם ועל מבנה התחרות בענף.
- השפעת שינויים בהוראות רגולטוריות על טעמי הלקוחות ו/או על היקף הפעילות במערכת הבנקאית ומבנה התחרות בה ו/או על רווחיות הבנק.
- יכולת התממשות של תכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו.
- תגובות לא חזויות של גורמים נוספים (לקוחות, מתחרים ועוד) הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.
- התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק.
- תוצאות אפשריות של הליכים משפטיים.
- שינוי בטעמי הצרכנים ו/או בהתנהגותם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על הערכות מקצועיות של הבנק, על תחזיות מאקרו כלכליות של חזאים בדבר מצב המשק והסביבה העסקית, על פרסומים והערכות של גורמים בענף ועל ניתוחים סטטיסטיים שעורך הבנק לגבי התנהגות לקוחותיו.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק והחברות הבנות שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק והחברות הבנות שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אלה. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה.

מסגרת הוראות רגולטוריות

בנק ירושלים בע"מ מפוקח על ידי בנק ישראל (להלן: "הפיקוח על הבנקים"), אשר מקבל מידע על הלימות ההון של הבנק וקובע את דרישות ההון הפיקוחיות המינימאליות בישראל, וכן קובע מסגרת הוראות רגולטוריות לניהול בנקאי תקין ולדיווח. לאור התפשטות מגיפת הקורונה בשנת 2020 פרסמו רגולטורים שונים שורת הקלות, בפרט, ניתן לציין את הוראת שעה ניהול בנקאי 250 של הפיקוח על הבנקים המתעדכנת מעת לעת. לפירוט נרחב של ההנחיות וההקלות שפורסמו על ידי בנק ישראל והרגולטורים האחרים בעקבות אירוע התפשטות נגיף הקורונה ראה [ביאור 17 בדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2021](#). מעבר לרגולציה שהותאמה לתקופת התפשטות נגיף הקורונה, לפרטים נוספים אודות שינויים והקלות רגולטוריות, ראה להלן [ביאור 17 הוראות פיקוח ויזמות חקיקה, בדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2021](#).

יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון

[נדבר 3]

יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)

טבלה מספר 1 – יחסים פיקוחיים עיקריים:

ה	ד	ג	ב	א	
31.03.2020	30.06.2020	30.09.2020	31.12.2020	31.03.2021	
					על בסיס מאוחד ליום:
					הון זמין (במיליוני ש"ח)
951.4	963.6	972.6	988.9	1,013.8	1 הון עצמי רובד 1
951.4	963.6	972.6	988.9	1,013.8	א1 הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
951.4	963.6	972.6	988.9	1,013.8	2 הון רובד 1
951.4	963.6	972.6	988.9	1,013.8	א2 הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
1,299.1	1,306.0	1,321.8	1,334.3	1,362.5	3 הון כולל
1,299.1	1,306.0	1,321.8	1,334.3	1,362.5	א3 הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
					נכסי סיכון משוקללים (RWA) (במיליוני ש"ח)
9,241.9	9,500.8	9,588.2	9,435.1	9,904.4	4 סך הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA)
					יחסי הלימות הון (באחוזים), לפי הוראות המפקח על הבנקים
10.3%	10.1%	10.1%	10.5%	10.2%	5 יחס הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾
10.3%	10.1%	10.1%	10.5%	10.2%	א5 יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
10.3%	10.1%	10.1%	10.5%	10.2%	6 יחס הון רובד 1
10.3%	10.1%	10.1%	10.5%	10.2%	א6 יחס הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
14.1%	13.7%	13.8%	14.1%	13.8%	7 יחס הון כולל
14.1%	13.7%	13.8%	14.1%	13.8%	א7 יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
8.9%	8.8%	8.8%	8.7%	8.7%	א11 יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽²⁾
1.4%	1.3%	1.3%	1.8%	1.5%	א12 יחס הון עצמי רובד 1 זמין, מעבר לנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽³⁾
					יחס המינוף, לפי הוראות המפקח על הבנקים⁽³⁾
15,131.9	15,787.0	15,592.5	15,694.8	16,480.7	13 סך החשיפות (במיליוני ש"ח)
6.3%	6.1%	6.2%	6.3%	6.2%	14 יחס המינוף (באחוזים)
6.3%	6.1%	6.2%	6.3%	6.2%	א14 יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים)
					יחס כיסוי נזילות, לפי הוראות המפקח על הבנקים⁽⁴⁾
2,412.7	2,992.9	2,707.0	2,808.3	2,576.2	15 סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
990.8	1,046.4	1,051.6	1,008.3	987.5	16 סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
248%	288%	259%	279%	262%	17 יחס כיסוי נזילות (באחוזים)

(1) יעד יחס הון עצמי רובד 1 שקבע הדירקטוריון 10.0%.

(2) לפירוט השינוי בדרישת יחסי הון עצמי ראה פרק הרכב ההון והלימות ההון בהמשך. לרבות דרישות הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

(3) ראה להלן בפרק "יחס המינוף" להרחבה בנושא.

(4) ראה להלן בפרק "יחס כיסוי הנזילות" להרחבה בנושא.

סיכונים מובילים ומתפתחים

[EDTF]

זיהוי גורמי סיכון מובילים ומתפתחים

בהתאם למסמכי מדיניות ניהול הסיכונים השונים של הבנק ולהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, מבוצע ניטור שוטף אחר פרופיל הסיכונים אליהם חשוף הבנק ואחר אופן התפתחותו של פרופיל הסיכונים. ניטור זה מבוצע על ידי הבנק בשגרה ובוודאי שבשנה האחרונה עקב התפתחות תנאי קיצון, מעת התפשטות הקורונה, וזאת, עקב התפתחות המגיפה, השפעתה על פעילותו העסקית והתפעולית של הבנק ואי הוודאות שנוצרה במשק. ניטור זה נועד להבטיח עמידת הבנק במגבלות תאבון הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון ובנק ישראל. בנוסף, הבנק מבצע מעקב הדוק אחר ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים, בנתונים מאקרו כלכליים וברגולציה וחקיקה שחלות או עשויים לחול או להשפיע על הבנק ואשר יחד עם האסטרטגיה העסקית ותמהיל הפעילות הקיים עלולים לחשוף את הבנק לסיכונים משמעותיים או לשנות את פרופיל הסיכונים של הבנק. בטיפול בסיכונים שזוהו, הבנק מבחין, בין היתר, בין הסיכונים המובילים לבין הסיכונים המתפתחים אשר מזוהים באופן הבא:

- **סיכון מוביל** - מייצג גורם סיכון משמעותי אליו חשוף הבנק בעקבות הפעילות הנוכחית שלו ואשר מידת החשיפה של הבנק אליו מדורגת, בהתאם למדיניות הבנק, כחשיפה ברמה "בינונית" או גבוהה יותר.
- **סיכון מתפתח** - הינו סיכון אשר קיימת אי ודאות בקשר להתממשותו, אם בכלל, ולא ניתן להצביע על מידת ההשפעה האפשרית שלו. עם זאת, סיכון זה יקבל תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק בהתוויית האסטרטגיה העסקית ומסגרת ניהול הסיכון המתאימה.

התפשטות נגיף הקורונה הינו אירוע בעל השלכות מקרו כלכליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים הבנק. בנוסף, אירוע זה עדיין כרוך באי וודאות לא מבוטלת בהיבטי התפתחות המגיפה והשפעתה על הכלכלה בישראל המשפיעים על אופי פעילות הבנק, בעיקר, בכל הקשור לעבודה מהבית. בדומה למערכת הבנקאית זיהה הבנק בעקבות התפתחות המגפה פוטנציאל להתעצמות הסיכונים הבאים: סיכון ההמשכיות העסקית, סיכונים אשראי, סיכונים שוק ונזילות, סיכון מודלים והסיכונים התפעוליים לרבות סיכונים סייבר ואבטחת מידע וסיכונים מעילות והונאות. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2021 חלה התאוששות במשק, תוצאת הצלחת מבצע החיסונים שסייעו לבלימת התפשטות המגיפה וחזרה של המשק לשגרה. כתוצאה, חל שיפור בפרופיל הסיכונים של הבנק, בעיקר, בכל הקשור לסיכון האשראי. עם זאת, עדיין נמשכת אי הוודאות לגבי המשך המשבר והשלכותיו העתידיות על פעילות המשק העולמי, התפתחות הפעילות במשק המקומי לאור העלייה בחוב המדינה, לקוחות הבנק והבנק עצמו. על אף השיפור שחל בכל הקשור לאירוע המגיפה והמגמה של חזרה לשגרה, הבנק ממשיך לנהל ולנטר את הסיכונים בזהירות המתחייבת, תוך שהוא בוחן באופן שוטף את השפעת המגיפה על מכלול הסיכונים הנמצאים בפרופיל הסיכונים התפעוליים והעסקיים, תוך שהוא מקפיד לעמוד בהוראות משרד הבריאות ובנק ישראל. בנוסף, לאור אירועי הלחימה, מנטר הבנק את פוטנציאל השפעת האירוע על התפתחות פרופיל הסיכונים של הבנק. לפרטים נוספים על משבר הקורונה ראה בהמשך.

להלן ריכוז השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי, נכון לרבעון הראשון של שנת 2021:

תיאור הסיכון	הסיכון
בינונית*	השפעה כוללת של סיכונים אשראי
בינונית*	סיכון בגין איכות לווים וביטחונות
בינונית*	סיכון בגין ריכוזיות ענפית
נמוכה	סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים
בינונית	השפעה כוללת של סיכונים שוק
בינונית	סיכון ריבית
נמוכה	סיכון אינפלציה
נמוכה	סיכון שערי חליפין
נמוכה	סיכון מחירי מניות ואג"ח
נמוכה	סיכון נדילות
בינונית-גבוהה	סיכון תפעולי
בינונית	סיכונים טכנולוגית המידע
בינונית	סיכונים אבטחת מידע וסייבר
נמוכה	סיכון משפטי
בינונית	סיכון רגולטורי
בינונית	סיכון מוניטין
בינונית-גבוהה	סיכון אסטרטגיה
בינונית	סיכון ציות
בינונית	סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור

* גורם הסיכון עודכן ברבעון הנוכחי בהתאם לתכנון ההון העדכני ב- ICAAP והשיפור שחל במשק ובפעילות הבנק ברבעון הראשון של 2021 עם בלימת התפשטות המגיפה.

להלן טבלה המרכזת את הסיכונים המתפתחים בבנק כולל סיכונים המשבר והמגפה:

ריכוז הסיכונים המתפתחים בבנק

תיאור הסיכון	הסיכון
<p>סיכון שהבנק עשוי להיות מושפע ממנו בעקבות הרעה בנתונים מקרו כלכליים בישראל וסיכונים משקיים אחרים ובעיקר בגין שיעורי האבטלה. התפשטות נגיף הקורונה הביאה להרעה מהותית בפעילות המשק בישראל אליו חשופה פעילות הבנק ויש לה השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי במגזר משקי הבית והפוטנציאל לעלייה בתחום מימון פרויקטים בנדל"ן, כולל עלייה בסיכון המודלים על בסיסם נקבע דירוג וחיתום הלווים. בגין העלייה בפוטנציאל סיכון האשראי, העלייה בשיעור האבטלה במשק לשיעור של מעל 20% ודחיית תשלומי האשראי, העלה הבנק את הערכת הסיכון הכוללת שלו לסיכון האשראי (צרכני, משכנתאות, ליווי פרויקטים). העלאת הסיכון נסמכה, בין היתר, על אי הוודאות לגבי המשך התפתחות המגיפה והשפעתה על המצב הכלכלי במשק, ובעיקר, על רמת האבטלה שהינו גורם עיקרי המשפיע על פרופיל הסיכון של הבנק.</p> <p>הצלחת מבצע החיסונים, וחזרת המשק לשגרת פעילות במהלך הרבעון הראשון הקטינה את אי הוודאות, הביאה לעלייה בביצועי אשראי, כשבנוסף, קיימת ירידה משמעותית בדחיית תשלומי האשראי למגזר משקי הבית (לדיוור ואחר) ויצאתם של הלווים מהקפאה מתבצעת בפרופיל סיכון דומה לזה שבשגרה. עדיין קיימת אי וודאות כלכלית לקראת סיום תקופת החל"טים, הקמת ממשלה יציבה והתנהגות מספר גורמי מאקרו כמו האינפלציה שלא ברור עדיין אם עלייתה הנוכחית היא פרמננטית. אלה ועוד גורמים לחשש כי השלכות המשבר טרם התממשו במלואן ומחייבים גישה זהירה ושמרנית לצורך קביעת פרופיל הסיכון של הבנק, הבנק עוקב גם אחר מחירי הנדל"ן הנמצאים בעלייה ומגלים איתנות רבה. הבנק נקט הפעולות הנדרשות על מנת להבטיח את תהליכי החיתום ודירוג הלקוחות שהוא מבצע, המודלים נמצאים בבחינה ובעדכון (בהתאם למכתב בנק ישראל).</p>	<p>סיכון מקרו-כלכלי וסיכון משקי</p>

סיכונים תפעוליים	<p>האתגר לנהל את הסיכון ולהמשיך בביצוע פעולות למרות שייתכן שתהיה מצבת עובדים נמוכה וקושי בהגעה למקום העבודה במקרה של התפשטות חוזרת של הנגיף. עקב התפשטות נגיף הקורונה חל בשנה הנוכחית מעבר של עובדים לעבודה מרחוק ושינויים נוספים באופן פעילות הבנק. גורמים שונים עשויים לנצל את המצב המשברי לביצוע מעילה או הונאה. במהלך הרבעון האחרון, עם הצלחת מהלך החיסונים והירידה בהתפשטות הנגיף, חלה התמתנות בפרופיל סיכון זה אך אין ירידה ברמתו מהרבעון הקודם.</p>
סיכון סייבר	<p>אפשרות תקיפת סייבר על מערכות ה-IT של הבנק ואתרי הבנק אשר עשויה לגרום לפגיעה ביכולת להמשיך לספק שירות או לגרום עיכוב במתן שירות, גניבת נתוני הלקוחות ופגיעה במוניטין הבנק. בתקופת משבר קיימת עלייה בחשיפה לסיכון בגלל גורמים עוינים אשר עשויים לנצל את המשבר לביצוע תקיפות סייבר וניסיונות הונאות סייבר (למשל פשינג). הבנק נמצא בשנים האחרות במהלך סדור לשדרוג יכולות הגנת הסייבר שלו והגביר את הניטור לאור העלייה בפוטנציאל סיכון זה, מעת פרוץ המגיפה. לשיפור ברבעון האחרון השפעה נמוכה יחסית על פרופיל סיכון זה, גם לאור פוטנציאל התקיפה של גורמים עוינים.</p>
סיכון מודל עסקי	<p>אימים אשר יכולים לנבוע מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים משקיים וענפיים כולל שינויים טכנולוגיים. משבר הקורונה עלול להקשות על יכולת התממשות של תכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו. במהלך הרבעון האחרון, עם ההתאוששות במשק, כתוצאה מהירידה בהתפשטות המגיפה, נמצא הבנק בפרופיל סיכון עסקי מתון יחסית, כולל עלייה בביצועי אשראי לדיור, והמשך הירידה בהקפאות האשראי לדיור והצרכני. בנוסף, פועל הבנק בימים אלה להשלמת הצפת הערך שיש בה כדי להצביע על שינוי אסטרטגי שיש בו תועלות רבות המסייעות להקטנת פרופיל הסיכון של הבנק.</p>
סיכון רגולטורי	<p>השלכות הרגולציה בכל הקשור להטלת מגבלות משמעותיות על פעילות הבנק והצבת דרישות מכבידות. בתקופת הקורונה פעלה הרגולציה בכדי לתת הקלות, ביניהן, הקלות על יחסי ההון והמינוף, שלא נוצלו על ידי הבנק. לרגולציה הענפה יש השפעה על פעילות הבנק גם בימים שלאחר הקורונה, בפרט, לאחר שיוסרו ההקלות שנקבעו בעת הקורונה, שחלקן רלבנטיות ונדרש להערכתנו, לאמץ גם בשגרה (הון נוסף בגין ביצועי משכנתאות).</p>
סיכון ציות	<p>הסיכון שעל תאגיד תוטל סנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית להוראות צרכניות, חוקי מיסוי, הפסד פיננסי כתוצאה מהתממשות הסיכון ההתנהגותי (Conduct Risk) ודרישות בתחום הלבנת הון ומימון טרור.</p>

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2021 חל שיפור משמעותי במשק הישראלי, כתוצאה מהצלחת מבצע החיסונים לבלום את התפשטות המגיפה. פעילות המשק חוזרת לשגרה שלפני ימי הקורונה, רמת האבטלה נמצאת בירידה, אם כי טרם חזרה לרמתה לפני תחילת המגיפה, רמת הקפאות האשראי ירדה באופן משמעותי ומחירי הדיור שיש להם השפעה על פעילות הבנק, מגלים חוסן רב.

כתוצאה, חלה ברבעון הראשון עלייה משמעותית בפעילות הבנק, המתבטאת בעיקר, בביצועי אשראי גבוהים למשכנתאות. במהלך הרבעון הראשון חלה עלייה של 5.9% ביתרת תיק האשראי של הבנק. עיקר העלייה היא ביתרת המשכנתאות, והיא עומדת על סך של 512 מיליון שקלים. בנוסף, חלה ירידה משמעותית בשיעור הקפאת המשכנתאות ברבעון הנוכחי. שיעורי הכשל בתיק המשכנתאות שומרים על יציבות והם נמוכים מאוד.

באופן דומה, חלה עלייה בסך הביצוע הצרכני הרבעוני והוא מתקרב לסך הביצוע הרבעוני טרום הקורונה. נכון לסוף הרבעון הראשון של שנת 2021, חלה ירידה משמעותית בשיעור הלוואות צרכניות מוקפאות. ניתוח שמבצע הבנק מלמד כי שיעור הפיגורים והכשלים בקרב הלקוחות שיצאו מהקפאה הינו מתון. חלה ירידה בשיעור יתרת הפרשה מסך האשראי (שיעור הכיסוי) הצרכני ל – 9.8% לעומת 10.7% בסוף שנת 2020. לתוצאה זו השפעה גם על הירידה בשיעור יתרת הפרשה בכל תיק האשראי (יחס כיסוי תיק האשראי) ל – 1.6% ברבעון הנוכחי לעומת 1.8% בסוף שנת 2020. שיעור הכשלים בתיק האשראי

הצרכני ממשך לרדת גם ברבעון הנוכחי. באשראי שניתן על ידי הבנק לליווי פרויקטים, נמשכת העלייה שהחלה ברבעון הקודם, בקצב המכירות ובקצב הביצוע.

כמו בעת התפשטות המגיפה ממשיך הבנק לשמור על פרופיל סיכון מתון של סיכון השוק והנזילות שלו. מדדי סיכון השוק של הבנק ממשיכים לשמור על ערכים בהתאם לתאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון, ובמהלך הרבעון הנוכחי אף רושמים ירידה כתוצאה מפעילות שוטפת של הבנק. בנוסף, רמת הנזילות של הבנק ממשיכה להיות גבוהה מאוד, כמו בכל אירוע הקורונה. הבנק מפגין עצמה גבוהה בכל הקשור לרמת הנזילות שלו, כאשר מדדי הנזילות ממשיכים לשמור על ערכים גבוהים מאוד, גם יחסית למערכת הבנקאית.

הבנק ממשיך לטפל בהיבטי הסיכון התפעולי שלו ולחזק את יכולת הבקרה שלו באופן שוטף, תוך שהוא חוזר בהדרגה במהלך הרבעון הנוכחי לשגרת פעילות תפעולית דומה לזו שלפני הקורונה. נדגיש כי במהלך כל האירוע השכיל הבנק לשמור על רציפות עסקית ותפעולית, על אף השפעת המגיפה על כח האדם הזמין לפעילות.

הנהלת הבנק ממשיכה לקיים מעקב אחר התפתחות המשבר וההשלכות הפיננסיות והעסקיות בגינו ובוחנת את התאמת האסטרטגיה העסקית נוכח האירועים, בפרט, נמצא הבנק בימים אלה בשלבים מתקדמים ליצירת תכנית אסטרטגית חדשה לשנים הבאות. יחידות הבנק, האחריות לניהול ובקרת הסיכונים בתחומי הפעילות השונים של הבנק ממשיכות בניטור התפתחות פרופיל הסיכונים של הבנק. באופן שוטף, נבחנים תרחישים שונים להתפתחות האירוע ולהשפעותיו על מכלול הסיכונים ועל פעילות הבנק. כמו כן, הנהלת הבנק מדווחת באופן שוטף לדירקטוריון הבנק וועדותיו אודות צעדיה בניהול האירוע, כולל ביצוע הערכות שוטפות לפרופיל הסיכון של הבנק.

כאמור לעיל, לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, ומתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לוויים שלא עומדים או עשויים שלא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם בנק ישראל דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. בהתאם לחוזר נקבע בתמצית כי שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש, כאשר בשל אירוע נגיף הקורונה מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן. ליום 31 במרץ 2021 היקף התשלומים שנדחו בבנק עמד על סך של כ- 174 מ"ח ויתרת האשראי בגינו נדחו התשלומים עמדה על סך של כ- 1.3 מיליארדי ש"ח.

על רקע אי הוודאות, בוצעו בשנת 2020 הערכות שונות למדידת הפסדי האשראי החזויים כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה, הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלווים אשר ביקשו את דחיית התשלומים, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי וגם החמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים.

במהלך שנת 2020 נרשם גידול כולל בהפרשה קבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור בסך של 61.1 מיליוני ש"ח ובגין אשראי לדיור של כ-6.2 מיליוני ש"ח. כמו כן, ברבעון המקביל אשתקד נרשם גידול בהפרשה קבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור בסך 35.1 מיליוני ש"ח.

במהלך הרבעון הראשון לשנת 2021 המשיך הבנק לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי, לפיכך כתוצאה מהתאוששות המשק הישראלי, עדכון תחזיות חטיבת המחקר של בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי ומקיטון בהיקף דחיות תשלומי האשראי מול המתווה הקודם הקטין הבנק את ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור בסך 10 מיליוני ש"ח.

לפרטים נוספים אודות היקף דחיית התשלומים וההפרשות להפסדי אשראי ראה [פרק 3 בדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2021](#).

תכניות והערכות הבנק המפורטות לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת

תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם.

לפרטים נוספים אודות גילוי בדבר השפעת התפשטות נגיף הקורונה, ראה [ביאור 17 לדוח הכספי ליום 31 במרץ 2021](#).

סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1) [נדבך 3]

מדידת החשיפות לסיכונים השונים מבוססת על יתרות בספרי הבנק כפי שנערכו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים החלים על הבנק ובהתאם להנחיות החישוב הספציפיות שנקבעו בהוראות נב"ת 203-209. המדידה עשויה להשתנות בהתאם לשינויים בכללים ובהוראות אלו וכן שינויים נוספים כגון: שינויים בגודל ותמהיל התיק, שינוי באיכות התיק ונתונים כלכליים, וכן שינויים בשיטות החישוב לרבות שיטות להפחתת סיכון (CRM). חשיפות הסיכון המוצגות להלן מבוססות על הכללים שהוגדרו לצורך חישוב ההון הפיקוחי הדרוש במסגרת **נדבך 1** על מנת לתמוך בסיכונים אלו.

החל מיום 1 בינואר 2020 הבנק מיישם תקן חשבונאי חדש בנושא חכירות. השפעת התקן הינה גידול של כ- 95 מ' ש"ח נכסי סיכון וקיטון של כ- 0.1% ביחס הון עצמי רובד 1.

טבלה 2 – סקירת נכסי סיכון משוקללים:

ג	ב	א	
דרשות הון מזעריות*	נכסי סיכון משוקללים ⁽¹⁾	נכסי סיכון משוקללים ⁽¹⁾	
31.03.2021	31.03.2020	31.03.2021	
	במיליוני ש"ח		
686.6	7,953.1	8,582.9	1 סיכון אשראי ⁽²⁾ ⁽³⁾
8.9	139.5	111.4	6 סיכון אשראי של צד נגדי ⁽³⁾
0.0	0.9	0.2	10 התאמה בגין סיכון אשראי (CVA)
-	-	-	15 סיכון סילוק (Settlement risk)
15.7	171.3	196.3	25 סכומים מתחת לספי הניכוי (כפופים למשקל סיכון 250%)
711.3	8,264.8	8,890.8	סך הכל סיכון אשראי
4.9	53.5	60.9	20 סיכון שוק ⁽³⁾
76.2	923.6	952.6	24 סיכון תפעולי ⁽³⁾
792.3	9,241.9	9,904.3	סך הכל

(*) דרישת הון המזערית רובד 1 של הבנק הינה 8.7% (ראה פרק הרכב ההון והלימות ההון להלן). חישוב דרישת הון מבוסס בהתאם לנב"ת 301 על יחס הון מזערי של 0.8%.

(1) לדרישה זו מתווספת דרישת הון בסך 1% מיתרת ההלוואות לדיר ככרית ספיגת הפסדים נוספת מעבר לדרישת הוראות באזל, לבד מהלוואות חדשות שבוצעו החל מתאריך

19/03/20 עד לתום תקופת הוראות המעבר (0, אלא אם כן תקופת המעבר תוארך פעם נוספת). יתרת ההלוואות שניתנו במהלך התקופה כ- 2.1 מיליארדי ₪.

(2) סיכון אשראי אינו כולל סיכון אשראי של צד נגדי, התאמה בגין סיכון אשראי, סיכון סילוק, חשיפות איגוח וסכומים מתחת לספי הניכוי.

(3) מחושב בהתאם לגישה הסטנדרטית.

הרכב ההון והלימות ההון

מבנה ההון

[נדבר 3]

מבנה ההון הרגולטורי

ההון הרגולטורי הינו הבסיס לחישוב יחס הלימות ההון שמחושב כיחס בין סך ההון הרגולטורי הכשיר לבין נכסים משוקללים בסיכון. מדידת ההון הרגולטורי מבוססת על חלוקת ההון להון עצמי רובד 1 ולהון רובד 2.

ההתאמות הפיקוחיות והניכויים העיקריים מהון עצמי רובד 1 הינם מסים נדחים לקבל נטו בגין הפרשי עיתוי, נכסים בלתי מוחשיים ורווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההון של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי (DVA). הניכוי בפועל בבנק הוא מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי (ראה טבלה 7 להלן).

הון רובד 2 כולל הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי וכן מכשירי הון וכתבי התחייבות נדחים. מכשירי ההון וכתבי ההתחייבות שאינם כשירים להכרה בהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ולכן מופחתים בהדרגה לפי הוראות המעבר. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא ההון הפיקוחי – הוראות מעבר, מכשירי ההון וכתבי ההתחייבות הנדחים שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי מוכרים החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב- 10% נוספים עד להפחתה מלאה ביום 1 בינואר 2022 או בתקופה מוקדמת יותר בתנאים מסוימים.

מגבלות על מבנה ההון

כדי להבטיח כי עיקר ההון הרגולטורי של הבנק הינו ברמת איכות גבוהה, נקבעו בהוראות מגבלות על מבנה ההון. בפרט, בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 נקבעו המגבלות הבאות:

- הון רובד 2 לא יעלה על 100% מהון רובד 1, לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.
- מכשירי הון הכשירים להיכלל בהון רובד 2 לא יעלו על 50% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה. מגבלה זו אינה כוללת את מכשירי ההון שנכללו קודם לתחילת הוראה זו בהון רובד 2 עליון, וזאת בגובה יתרת אותם מכשירים ליום 31 בדצמבר 2013 ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299.

ההון המוחשי (Tangible Common Equity) והלימות הון ביישום מלא של הוראות באזל III

ההון המוחשי מייצג סך הון המניות של הבנק בניכוי נכסים בלתי מוחשיים, מוניטין ומניות בכורה ככל שקיימות. יחס ההון המוחשי הינו השיעור של ההון המוחשי מתוך הנכסים המוחשיים של הבנק (סך הנכסים של הבנק בניכוי נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין). הון הבנק, רובו ככולו, מהווה הון מוחשי לתאריך הדיווח. נציין כי לבנק תמהיל פעילות לא מורכב יחסית ליתר הבנקים במערכת ולאור זאת הבנק כמעט לחלוטין אינו מושפע מהוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנוגע ליישום הוראות באזל III. יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק בהנחת יישום מלא של הוראות באזל III ליום 31 במרץ 2021 הינו 10.2% וזהו ליחס ההון המדווח בהתאם להוראות היישום הנוכחיות שעומד אף הוא על שיעור של 10.2% (ביום 31 בדצמבר 2020 עמד יחס הון עצמי רובד 1 ביישום מלא על 10.5%).

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון רובד 1 מזערי של 9% וכן ביחס הון כולל מזערי של 12.5%. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח הינו 9.8% ו-13.3%, בהתאמה (ללא השפעת ההקלות בתקופת המעבר).

ביום 31 במרץ 2020, הכריז הפיקוח על הבנקים על הקלה לתאגידים בנקאיים בשל התפרצות נגיף הקורונה באמצעות הפחתת דרישות ההון מהבנקים, על מנת לאפשר לבנקים להגדיל את היצע האשראי ללקוחותיהם. הפחתת דרישת ההון מהבנקים נעשתה באמצעות הוראת שעה לתקופה של שישה חודשים עם אפשרות להארכה. בהתאם, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 31 בדצמבר 2020 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 8.7% ו-12.3% בהתאמה (כולל דרישה נוספת בגין הלוואות לדיור במקום 9.8% ו-13.3% לפני הוראת השעה). בנוסף עודכנה הוראות נב"ת מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור" כך שהלוואות לדיור אשר יועמדו בתקופת המשבר, לא תחול בגינם דרישת ההון הנוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח.

ביום 16 באפריל, 2020 החליט דירקטוריון הבנק שלא לשנות את מדיניות הדיבידנד ואת יעד הלימות ההון הקיימים. יעדי ההון ומדיניות הדיבידנדים אושרה פעם נוספת ביום 27 במאי, 2021, ראה להלן.

ביום 16 בספטמבר, 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים כי על רקע המשך התפתחות אירוע נגיף הקורונה ואף התגברותו והשלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל, ובתוך כך על כל משק בית פרטי ועסק, ועל מנת לסייע למשקי הבית ולעסקים לצלוח את התקופה המאתגרת, הוחלט להאריך בתקופה נוספת של שישה חודשים את תוקף הוראת השעה.

ביום 22 במרץ, 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לנוהל בנקאי תקין 250 במסגרתו הוארכו תוקפן של מרבית הוראות הנוהל, לרבות ההקלות ההוניות, עד ליום 30 בספטמבר, 2021.

לאור האמור לעיל, דרישות ההון החלות על הבנק החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2020 הינם:

יחסי הון מצעריים	היחס ההון המזערי הנדרש ביום 31.12.19	היחס ההון המזערי הנדרש בין 31.03.20 עד ל 30.09.21 ⁽³⁾	היחס ההון המזערי הנדרש בין 31.03.21 עד 30.03.23 ⁽⁶⁾
יחס הון עצמי רובד 1	9%	8%	הנמוך מבין: יחס ההון של הבנק ביום 31.03.21 לבין יחס ההון המזערי של הבנק טרם תקופת הוראת השעה.
יחס הון כולל	12.5%	11.5%	
תוספת בגין הלוואות לדיור	1% מיתרת הלוואות לדיור במועד הדיווח	1% מיתרת הלוואות לדיור, וזאת מלבד ⁽⁴⁾ הלוואות שניתנו במהלך תקופת הוראת השעה	

(3) עד תום תקופת המעבר שקבע בנק ישראל.

(4) יתרת הלוואות שניתנו במהלך התקופה 2.1 מיליארדי ש"ח.

(5) ביום 22 במרץ, 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים על הארכת תוקף הוראת השעה המפחיתה את דרישות ההון מהבנקים עד ליום 30 בספטמבר 2021.

(6) בתקופה זו ידרשו הבנקים לחזור חזרה ליחס ההון המזערי, טרם הוראת השעה.

קביעת יעדי ההון מהווה שלב התחלתי ומהותי בתהליך תכנון ההון כאשר, יתר השלבים נגזרים ממנו שכן יעד ההון המזערי שקבע בנק ישראל מהווה, למעשה, מגבלת תכנון. יעד ההון נקבע תוך התחשבות בסביבה הרגולטורית, העסקית והארגונית של הבנק. במסגרת דיוניו על תהליך הערכת נאותות ההון (ICAAP), קבע הדירקטוריון בישיבתו מיום 27 למאי 2021 להתאים את יעד הון עצמי רובד 1 לתוצאות ה-ICAAP כך שיעד ההון לשנים הקרובות יהיה 10.0% ויעד הון כולל 13.5%.

תהליך הערכת הלימות ההון (ICAAP) ותכנון ההון הינו חלק מרכזי בניהול התכנית העסקית האסטרטגית וניהול הסיכונים של הבנק בראייה צופת פני עתיד. במסגרת תהליך תכנון ההון נבחנת השפעת היעדים האסטרטגיים והעסקיים על פרופיל הסיכון ועל ההון הנדרש על ידי התאגיד. יעדי ההון השמרנים שנקבעו מסכמים את הערכת הדירקטוריון על נאותות ההון של הבנק בהתייחס לתכנית העסקית צופה פני עתיד, הסיכון שהוגדר, סביבת הסיכונים, הממשל התאגידי, והמצב הכספי של הבנק. בין השיקולים שהובילו את הדירקטוריון להחלטה על יעדי ההון הנ"ל נכללה התכנית האסטרטגית להמשיך ולהתמקד בפעילות העסקית במגזר משקי הבית המהווה כ-90% מהפעילות והינו בעל פרופיל סיכון נמוך יחסית, בעיקר בשל גובה האשראי הממוצע ללווה והפיזור הרב בתיק האשראי. בנוסף, כ-90% מתיק האשראי של הבנק מובטח בביטחון ממשי, בעיקר דירות מגורים, ביחסי LTV נמוכים. כמו כן, בשל גודלו הבנק אינו מהווה סיכון מערכתי. יעדי ההון נקבעו בהתחשב בתיאבון הסיכון וברצון הבנק לעמוד ביחסי ההון המזערי גם לאחר התממשות תרחישי קיצון, בראייה צופת פני עתיד והמביאה בחשבון את דרישות בנק ישראל.

כאמור לעיל, הבנק ביצע שורה של מבחני קיצון בהם מבחני קיצון המבוססים על התרחיש האחד שקבע בנק ישראל ובו תנאי מאקרו קיצוניים, בפרט לשיעור האבטלה. לשיעור האבטלה השפעה על פוטנציאל ההפסד של הבנק. שעיקרו, באירועי הקורונה, נובע מהשפעת האבטלה על סיכון האשראי של הבנק. הבנק נקט גם תרחישים קיצוניים על מנת לקבוע את תוספת ההפרשה שלו בגין הקורונה. שמרנות זו נועדה להבטיח עמידתו בכל היעדים. גם תחת תרחישים אלה נמצא כי פוטנציאל הפגיעה ביעדי ההון של הבנק היא מזערית. בהתאם לכך, נשמרו יעדי הון של הבנק והבנק גם לא הפעיל את ההקלות שניתנו ע"י בנק ישראל. הבנק זיהה מספר סיכונים אשר עשויים להתפתח בתקופת המשבר ובהתאם לכך עדכן את הערכת חלק מגורמי הסיכון ראה להלן,

למטרת קביעת משקלי הסיכון, משתמש הבנק בדירוגי חברת הדירוג – Standard and Poor's Rating Group.

טבלה מספר 3 – תמצית הרכב ההון הרגולטורי לצורך חישוב יחס הון:

ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 במרץ 2020	ליום 31 במרץ 2021	
	במיליוני ש"ח		
226.8	226.8	226.8	הון עצמי רובד 1
777.2	742.6	800.0	הון מניות רגילות נפרע ופרמיה
(4.0)	(2.8)	(3.5)	עודפים
-	-	-	רווח כולל אחר
(11.1)	(15.3)	(9.7)	מרכיבי הון נוספים
988.9	951.4	1,013.8	סכומים שהופחתו מהון עצמי רובד 1
-	-	-	סך הכל הון עצמי רובד 1
988.9	951.4	1,013.8	הבדלים בין הון עצמי לבין הון עצמי רובד 1
			סך הכל הון רובד 1
241.2	246.6	238.7	הון רובד 2
104.2	101.1	110.0	מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים
-	-	-	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
345.4	347.7	348.7	סכומים שהופחתו מהון רובד 2
1,334.3	1,299.1	1,362.5	סך הכל הון רובד 2
			סך הכל הון כולל

לפרוט נוסף, ראה טבלה 6 להלן.

טבלה מספר 4 - הרכב ההון הפיקוחי (CC1):

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 במרץ 2020		ליום 31 במרץ 2021			
הפניה למאזן פיקוחי	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 במיליוני ש"ח	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	
							הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים
1+2	-	226.8	-	226.8	-	226.8	1 הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
3	-	777.2	-	742.6	-	800.2	2 עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
4	-	(4.0)	-	(2.8)	-	(3.5)	3 רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי
	-	-	-	-	-	-	4 מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
5	-	-	-	-	-	-	5 מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט)
	-	1,000.0	-	966.6	-	1,023.5	6 הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
							הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים
	-	-	-	-	-	-	7 התאמות יציבותיות להערכות שווי מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלבנטי
6	-	-	-	-	-	-	8 נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם
7-8	-	-	-	-	-	-	9 מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על חויות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי
9	-	(16.6)	-	(15.2)	-	(9.7)	10 סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן
	-	-	-	-	-	-	11 פער שלילי בין הפרשות להפסדים צפויים
	-	-	-	-	-	-	12 גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק
11	-	-	-	-	-	-	13 עודף יעודה על עתודה, בניכוי מיסים נדחים לשלם שישולקו אם הנכס יהפוך לפגום או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור
12-13	-	-	-	-	-	-	14 השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל הת' לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)
	-	-	-	-	-	-	15
	-	-	-	-	-	-	16

* לגילוי על הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי ראה טבלה CC2 תוספת א' בדוח על הסיכונים השנתי

הרכב ההון הפיקוחי (CC1): (המשך)

	ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 במרץ 2020		ליום 31 במרץ 2021	
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 במיליוני ש"ח	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים						
17 החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים	-	-	-	-	-	-
18 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	-	-	-	-	-	-
19 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	14	-	-	-	-	-
20 זכויות שירות למשכנתאות אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1	-	-	-	-	-	-
21 מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1	-	-	-	-	-	-
22 סכום זכויות שירות למשכנתאות, מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים, העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי	-	-	-	-	-	-
23 מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים	-	-	-	-	-	-
24 מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות	-	-	-	-	-	-
25 מזה: מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי	-	-	-	-	-	-
26 התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	-	-	-	-	-	-
א.26 מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים	-	-	-	-	-	-
ב.26 מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות	-	-	-	-	-	-
ג.26 מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיפים לעיל	-	-	-	-	-	-
התאמות פיקוחיות בהון עצמי רובד 1 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	-	-	-	-	-	-
27 ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1 מאחר ואין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים	-	-	-	-	-	-
28 סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1	-	(11.1)	-	(15.2)	-	(9.7)
29 הון עצמי רובד 1	-	988.9	-	951.4	-	1,013.8

* לגילוי על הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי ראה טבלה CC2 תוספת א' בדוח על הסיכונים השנתי

הרכב ההון הפיקוחי (CC1): (המשך)

	ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 במרץ 2020	ליום 31 במרץ 2021			
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3			
	יתרה	יתרה	יתרה			
	-	-	-	הון רובד 1 נוסף: מכשירים		
	-	-	-	30	מכשירי הון מניות רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו	
15A+16A	-	-	-	31	מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור.	
	-	-	-	32	מזה: מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדיווח לציבור.	
	-	-	-	33	מכשירי הון רובד 1 נוסף, שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר	
15B+16B	-	-	-	34	מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג'	
17	-	-	-	35	מזה: מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפק על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 1 נוסף	
	-	-	-	36	הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים	
	-	-	-	37	הון רובד 1 נוסף: ניכויים	
	-	-	-	38	השקעה עצמית במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכסף להסכמים חוזיים)	
	-	-	-	39	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף	
	-	-	-	40	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עלה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	
	-	-	-	41	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	
	-	-	-	41.א.	ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	
	-	-	-	41.א.	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים	
	-	-	-	41.ב.	מזה: ניכויים נוספים להון רובד 1 שלא נכללו לעיל	
	-	-	-	42	ניכויים בהון רובד 1 נוסף הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	
	-	-	-	43	מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיף 38. א.	
	-	-	-	44	ניכויים החלים על הון רובד 1 נוסף מאחר ואין בהון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים	
	-	-	-	45	סך כל הניכויים בהון רובד 1 נוסף	
	-	-	-	44	הון רובד 1 נוסף	
	988.9	-	1,013.8	45	הון רובד 1	

* לגילוי על הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי ראה טבלה CC2 תוספת א' בדוח על הסיכונים השנתי

הרכב ההון הפיקוחי (CC1): (המשך)

	ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 במרץ 2020		ליום 31 במרץ 2021		
הפניה למאזן הפיקוחי	יתרה	לבאזל 3	יתרה	לבאזל 3	יתרה	לבאזל 3	
אימוץ הוראה 202 בהתאם	הנדרש לפני	הנדרש לפני	הנדרש לפני	הנדרש לפני	הנדרש לפני	הנדרש לפני	
נוכו מההון הכפופים לטיפול	סכומים שלא	סכומים שלא	סכומים שלא	סכומים שלא	סכומים שלא	סכומים שלא	
18A	-	236.7	-	237.2	-	238.7	הון רובד 2: מכשירים והפרשות מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו
18B	(4.5)	4.5	(9.4)	9.4	-	-	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
19	-	-	-	-	-	-	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
20	-	104.2	-	101.1	-	110.0	מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של תאגיד הבנקאי והמחוזקים על ידי משקיעים צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2
	(4.5)	345.4	(9.4)	347.7	-	348.7	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתמייח
							הון רובד 2 לפני ניכויים
	-	-	-	-	-	-	הון רובד 2: ניכויים
	-	-	-	-	-	-	השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף
	-	-	-	-	-	-	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסיים
	-	-	-	-	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	-	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	-	-	-	ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
	-	-	-	-	-	-	מזה: ניכויים נוספים להון רובד 2 שלא נכללו במסגרת סעיף לעיל
	-	-	-	-	-	-	סך כל הניכויים להון רובד 2
	(4.5)	345.4	(9.4)	347.7	-	348.7	הון רובד 2
	(4.5)	1,334.3	(9.4)	1,299.1	-	1,362.5	סך ההון
							סך הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
							מזה: מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי
	9,435.0	9,241.9	9,904.2	9,904.2	9,904.2	9,904.2	סך נכסי סיכון משוקללים

* לגילוי על הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי ראה טבלה CC2 תוספת א' בדוח על הסיכונים השנתי

הרכב ההון הפיקוחי (CC1): (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 במרץ 2020		ליום 31 במרץ 2021		
סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	שיעור/יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	שיעור/יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	שיעור/יתרה	
במיליוני ש"ח/באחוזים						
יחסי הון וכריות לשימור הון (באחוזים)						
-	10.5%	-	10.3%	-	10.2%	61 הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
-	10.5%	-	10.3%	-	10.2%	62 הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
-	14.1%	-	14.1%	-	13.8%	63 ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים						
-	8.7%	-	8.9%	-	8.7%	64 יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
-	8.7%	-	8.9%	-	8.7%	65 יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
-	12.2%	-	12.4%	-	12.2%	66 יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)						
-	-	-	-	-	-	67 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה
-	-	-	-	-	-	68 השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה
-	-	-	-	-	-	69 זכויות שירות למשכנתאות
-	82.0	-	86.7	-	82.7	70 מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהם מתחת לסף ההפחתה
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2						
-	104.2	-	101.1	-	110.0	71 הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה
-	184.8	-	95.2	-	172.8	72 התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית
-	-	-	-	-	-	73 הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפנימיים, לפני יישום התקרה
-	-	-	-	-	-	74 התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים
-	-	-	-	-	-	80 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר
-	-	-	-	-	-	81 סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה
-	-	-	-	-	-	82 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר
-	-	-	-	-	-	83 סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה
-	68.2	-	68.2	-	34.1	84 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר
-	-	-	-	-	-	85 סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה

* לגילוי על הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי ראה טבלה CC2 תוספת א' בדוח על הסיכונים השנתי

יחס המינוף

[נדבר 3]

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 של המפקח על הבנקים בנושא יחס מינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון. יחס המינוף נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי בכדי למנוע תהליכי צמצום מינוף העלולים לפגוע במערכת הפיננסית ובכלכלה, ולחזק את דרישות ההון מבוססות סיכון.

יחס המינוף מוגדר כמדידת ההון (מונה) מחולק במדידת החשיפה (מכנה), כאשר היחס מבוסס באחוזים.

מדידת ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 (ההון הפיקוחי).

מדידת החשיפה לצורך יחס מינוף תהיה בדרך כלל עקבית עם הערכים החשבונאיים, כאשר:

- חשיפות מאזניות וחשיפות של פריטים שאינם נגזרים יכללו במדידת החשיפות בניכוי הפרשות פרטניות והתאמות שווי.
- לא יותרו קיזוזי הלוואות ופיקדונות.

תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף כאמור החל מיום 1 בינואר 2018, אלא אם התאגיד הבנקאי עמד בדרישה ליחס מינוף כאמור ביום פרסום ההוראה. לאור זאת, הבנק אינו רשאי לרדת מהסף שנקבע בהוראה.

ביום 1 בנובמבר 2020 לנוכח התמשכות משבר הקורונה, והמשך ההתמודדות של משקי הבית והעסקים עם הקשיים התזרימיים בעקבות השלכות המשבר, עלה הצורך להבטיח כי הדרישה מהמערכת הבנקאית לעמוד ביחס מינוף מזערי, המותאמת לימי שגרה, לא תהווה חסם להעמדת אשראי בתקופת המשבר. בשל כך, הוחלט כהוראת שעה להפחית את הדרישה לשיעור מזערי של 5.5% בבנקים הגדולים (לעומת 6% כיום) ול-4.5% בבנקים הבינוניים והקטנים (לעומת 5% טרם הוראת השעה).

עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימאלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 עומד ביום 31 במרץ 2021 על 6.2%.

טבלה מספר 5 - השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1):

ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 במרץ 2020	ליום 31 במרץ 2021	
במיליוני ש"ח			
14,900.2	14,466.6	15,687.2	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	-	ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	-	התאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
1.7	-	-	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	-	-	התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (לדוגמה: עסקאות רכש חוזר והלוואות מובטחות דומות אחרות)
699.8	579.4	693.2	התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)
93.1	85.9	100.3	התאמות אחרות
15,694.8	15,131.9	16,480.7	חשיפה לצורך יחס המינוף

טבלה מספר 6 - יחס המינוף (LR2):

ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 במרץ 2020	ליום 31 במרץ 2021
במיליוני ש"ח		

15,003.0 (11.1)	14,566.6 (15.2)	15,794.8 (9.7)
14,991.9	14,551.3	15,785.1

חשיפות מאזניות
נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות בטחונות) סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1
סך החשיפות המאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)

0.6	0.7	1.1
2.5	0.4	1.3
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
3.1	1.1	2.4

חשיפות בגין נגזרים
עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים גילום (gross-up) ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות דיווח לציבור
(ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים) (רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח)
סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו (קיזוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכויי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו)
סך החשיפות בגין נגזרים

-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-

חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיזוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמטופלות כמכירה חשבונאית (סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך)
חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי בגין נכסי מימון ניירות ערך
חשיפות בגין עסקאות כסוכן

סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך

2,238.2 (1,538.4)	1,896.5 (1,317.1)	2,141.2 (1,448.0)
699.8	579.4	693.2
988.9	951.4	1,013.8
15,694.8	15,131.9	16,480.7

חשיפות חוץ מאזניות אחרות
חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו (התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי)
פריטים חוץ מאזניים

הון וסך החשיפות
הון רובד 1
סך החשיפות

יחס המינוף באחוזים

6.3% 6.3% 6.2%

יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

סיכון אשראי

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

התפשטות הנגיף והמשבר העולמי הביאו לעלייה בשיעור האבטלה, לפגיעה בחוסנם של משקי הבית ולהאטה בפעילות בענף הנדל"ן, ומשכך קיימות לה השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לווים, בעיקר מקרב משקי הבית, ובגין ההאטה בפעילות הכלכלית.

הצלחת מבצע החיסונים, וחזרת המשק לשגרת פעילות במהלך הרבעון הראשון הקטינה את אי הוודאות, הביאה לעלייה בביצועי אשראי, כשבנוסף, קיימת ירידה בדחיית תשלומי האשראי למגזר משקי הבית (לדירור ואחר) ויציאתם של הלווים מהקפאה מתבצעת בפרופיל סיכון דומה לזה שבשגרה. עדיין קיימת אי וודאות לקראת סיום תקופת החל"תים, הקמת ממשלה יציבה והתנהגות מספר גורמי מאקרו כמו האינפלציה שלא ברור עדיין אם עלייתה הנוכחית היא פרמננטית (ראה פרק 3 בדו"ח הכספי ליום 31 במרץ 2021).

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה, התאפשר ללקוחות לדחות תשלומי הלוואות בנקאיות בשלושה מגזרי פעילות: משכנתאות, צרכני ואשראי לעסקים. לפרטים בדבר המתווים שנקבעו, ראו פרק 3 בדו"ח הכספי ליום 31 במרץ 2021. בטבלה להלן מוצגים נתונים אודות חובות אשר בוצעה לגביהם דחיית תשלומים במסגרת התמודדות על נגיף הקורונה, כאשר רוב היתרות המוצגות הן של לווים אשר משלמים באופן שוטף באמצעות לוח תשלומים מקל.

טבלה – 7א' חובות אשר בוצעה לגביהם דחיית תשלומים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה ואשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים כאמור לעיל.

פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים				חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾				
חובות לא בעיתיים								
סך הכול חובות לא בעיתיים	חובות בדירוג ביצועי אשראי שאינם בפיגור	חובות בדירוג ביצועי אשראי, בפיגור של 30 ימים או יותר	חובות שאינם בדירוג ביצועי אשראי	חובות בעייתיים	סכום התשלומים שנדחו	מספר הלוואות	יתרת חוב רשומה	
-	-	-	-	-	-	-	-	עסקים גדולים
-	-	-	-	-	-	-	-	עסקים בינוניים
119.0	119.0	-	-	-	13.9	101	119.0	עסקים קטנים
80.5	80.5	-	-	0.9	39.4	1,630	81.4	אנשים פרטיים - לא דירור הלוואות לדירור
1,001.0	921.4	1.6	78.0	78.6	120.8	2,086	1,079.6	סך הכל ליום 31 במרץ * 2021
1,200.5	1,120.9	1.6	78.0	79.5	174.1	3,817	1,280.0	סך הכל ליום 31 בדצמבר 2020
979.7	861.6	3.1	115.0	125.2	92.0	3,387	1,104.9	סך הכל ליום 30 בספטמבר 2020
2,392.6	2,262.9	23.3	106.4	98.2	141.7	7,031	2,490.8	

פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים				חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾			
חובות לא בעייתיים				חובות בעייתיים	סכום התשלומים שנדחו	מספר הלוואות	יתרת חוב רשומה
סך הכול חובות לא בעייתיים	חובות בדירוג ביצוע אשראי שאינם בפיגור	חובות בדירוג ביצוע אשראי שאינם בפיגור	חובות בדירוג ביצוע אשראי שאינם בפיגור				
				71.2	110.4	10,898	3,407.9
סך הכל ליום 30 ביוני 2020							
					56.9	5,911	2,115.7
סך הכל ליום 31 במרץ 2020							

*מזה חובות אשר נכללים במתווה הנוסף, ודחיית התשלומים בוצעה באופן של שינוי לוח התשלומים: יתרת חוב רשומה של אשראי לעסקים קטנים 82.5 מיליוני ש"ח, אשראי לאנשים פרטיים - לא דיוור בסך 70.2 מיליוני ש"ח והלוואות לדיוור בסך 840.2 מיליוני ש"ח.

חובות אשר תקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה, נכון למועד הדיווח ⁽⁴⁾		פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽²⁾ ⁽⁴⁾		
חובות שנכנסו לפיגור של 30 יום או יותר לאחר סיום תקופת הדחיה, אך לא סווגו כבעייתיים	יתרת חוב רשומה	חובות לא בעייתיים		
		חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-6 חודשים	חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-3 ועד ל-6 חודשים	חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-6 חודשים
-	-	-	-	עסקים גדולים
-	-	-	-	עסקים בינוניים
0.2	255.4	93.6	25.4	עסקים קטנים
5.6	283.8	69.4	11.1	אנשים פרטיים - לא דיוור
4.1	2,562.2	854.7	222.2	הלוואות לדיוור
9.9	3,101.4	1,017.7	258.7	סך הכל ליום 31 במרץ 2021⁽⁵⁾
8.2	2,843.9	891.8	87.9	סך הכל ליום 31 בדצמבר 2020
5.3	1,135.3	1,491.3	901.3	סך הכל ליום 30 בספטמבר 2020

⁽¹⁾ תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחייה אשר לה הלוואה זכאי לפי כל דין.

⁽²⁾ סיווג החובות בוצע לפי אותם מבחנים שבהן הבנק מבצע את הערכה באופן שוטף בגין חובות אשר נמצאים אינם בדחיית תשלומים.

⁽³⁾ אשראי בשעבוד נכסי נדלן.

⁽⁴⁾ חוב אשר תקופת דחיית התשלומים בגינו הסתיימה הינו חוב אשר מועד התשלום החוזי האחרון שלו שנדחה במסגרת המתווה חלף לפני תאריך הדיווח. לדוגמה חוב שחוזר לשלם בחודש אפריל והתשלום החוזי אחרון שלו שנדחה היה בחודש מרץ, יוגדר כחוב אשר תקופת דחיית התשלומים בגינו הסתיימה ליום 31 במרץ, 2021.

⁽⁵⁾ מזה חובות אשר נכללים במתווה הנוסף, ודחיית התשלומים בוצעה באופן של שינוי לוח התשלומים: יתרת חוב רשומה של אשראי לעסקים קטנים 82.5 מיליוני ש"ח, אשראי לאנשים פרטיים - לא דיוור בסך 70.2 מיליוני ש"ח והלוואות לדיוור בסך 840.2 מיליוני ש"ח.

סיכון הריכוזיות הוא סיכון הנובע מהיעדר פיזור בתיק האשראי. במטרה לצמצם את סיכון הריכוזיות פועל הבנק לפיזור תיק האשראי בין לווים רבים מענפי משק שונים. הבנק בוחן חשיפתו למגדרי האוכלוסייה השונים באופן שוטף ומבצע ניתוחי תרחישים מהם עולה כי לא צפוי לבנק הפסד חריג כתוצאה מחשיפת הבנק למגזר מסוים. תוצאות הבחינה מוגשות לדירקטוריון הבנק במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני.

הוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון הראשון הסתכמו בהכנסות בסך 3.4 מיליוני שקלים בהשוואה להוצאות בסך 51.2 מיליוני שקלים בתקופה המקבילה אשתקד. בתקופת הדו"ח נרשמה ירידה בהפרשה הקבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור בסך של כ – 7.6 מיליוני שקלים, לעומת גידול, על רקע אירוע הקורונה של 38.2 מיליוני שקלים בתקופה המקבילה, עם פרוץ המגיפה.

לפרטים אודות הרכב והתפתחות הוצאות להפסדי אשראי ראה דוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2021 בפרק התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר.

טבלה – 7 ב' שיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור

31 בדצמבר 2020	31 במרץ 2020	31 במרץ 2021	
0.14%	0.12%	0.11%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית מיתרת האשראי לציבור
1.16%	1.57%	1.05%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.76%	1.43%	1.57%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
1267%	1219%	1408%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית
134%	85%	136%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר
2.18%	1.55%	1.71%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.94%	1.89%	(0.12%)	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
0.21%	0.26%	0.12%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת
12.0%	18.2%	7.4%	שיעור המחיקות נטו בגין האשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

(*) לפרטים ראה דוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2021 בפרק התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר וביאור 13.

הערכת ההפרשה להפסדי אשראי בגין השפעת משבר נגיף הקורונה

הערכת הבנק מתבססת בין היתר על היקף החובות לגביהם בוצע שינוי בתנאים לבקשת הלקוחות במסגרת התמודדות עם המשבר, תחזית שיעור האבטלה לשנים 2020-2021, שיעור ההתאוששות של לקוחות שייכנסו לכשל בתום תקופת דחיית תשלומי החובות וירידה במחירי הנדל"ן למגורים.

להלן טבלה המציגה את שיעורי ההפרשה בפועל ורגישות לשינויים באומדנים:

טבלה – 7 ג' שיעורי הפרשה בפועל ורגישות לשינויים באומדנים

ליום 31 בדצמבר 2021				
סך הכול	מסחרי ואחר (2)	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - לדיוור	
187.3 ^(*)	13.4	115.3	58.6	יתרת הפרשה ⁽¹⁾
13,896	2,975	1,283	9,638	יתרת סיכון האשראי
1.3%	0.5%	9.0%	0.6%	שיעור יתרת הפרשה לסיכון אשראי
שיעור הפרשה להפסד בהנחה של:				
שינוי בתחזית שיעור האבטלה				
	0.5%	9.4%	0.6%	עליה של 1% מול התחזית
	0.5%	9.7%	0.6%	עליה של 2% מול התחזית
	0.5%	10.1%	0.6%	עליה של 3% מול התחזית
שינוי בהיקף החובות שנדחו				
	0.5%	9.0%	0.6%	עליה של 10%
	0.5%	9.0%	0.6%	עליה של 20%
	0.5%	9.0%	0.6%	עליה של 30%
ירידה במחיר נדל"ן למגורים				
	0.5%	9.0%	0.6%	5%
	0.5%	9.0%	0.6%	10%
	0.5%	9.0%	0.6%	15%

(*) מזה 2.8 מיליוני ש"ח בגין הפרשה לסיכון אשראי חוץ מאזני.

(1) בהתאם להוראות נב"ת 329 מחזיק הבנק, בנוסף להפרשה לפי עומק הפיגור והפרשה פרטנית, הפרשה קבוצתית בגין הלוואות לדיוור. לשינויים בפרמטרים של שיעור האבטלה, היקף הנכסים ושינוי בהיקף החובות שנדחו ישנה השפעה על גובה הפרשה התאורטי הנדרש. בהתחשב בגובה הפרשות הקיימות בבנק, גם לשינויים התאורטיים המקסימאליים לא תהא להערכתנו השפעה על היקף/גובה הפרשה, מעבר למצוין בטבלה. עם זאת יתכן שבעקבות משבר הקורונה תהיה עלייה זמנית בהפרשה לפי עומק הפיגור בהתאם להנחיית הפיקוח.

(2) כ-2,589.7 מיתרת סיכון האשראי הכולל מסחרי ואחר משתייך לענף משקי בינוי ונדל"ן וכולל ובעיקר אשראי למימון בנייה למגורים בשיטת הליווי הסגור. לשינויים בפרמטרים של שיעור האבטלה, שינוי בהיקף החובות שנדחו וירידה במחיר נדל"ן למגורים ישנה השפעה על גובה הפרשה התאורטי הנדרש. בהתחשב בגובה הפרשות הקיימות בבנק, גם לשינויים התאורטיים המקסימאליים לא תהא השפעה על היקף/גובה הפרשה, מעבר למצוין בטבלה. לפרטים ראה [בפרק מאפייני אשראי למימון הקמת פרויקטים בנדל"ן בדוחות הכספיים ליום 31](#)

במרץ 2021

טבלה – 7 ד' יתרות אשראי לפי ענפי משק

ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 31 במרץ 2021			ענף מסחרי
שיעור הפרשה מסך האשראי	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	אשראי לציבור	שיעור הפרשה מסך האשראי	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	אשראי לציבור	
במיליוני ש"ח						
0.5%	4.5	999.1	0.4%	4.6	1,003.4	בינוי ונדל"ן – בינוי
0.4%	2.5	645.0	0.4%	2.7	736.3	בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
1.0%	3.3	333.3	0.7%	2.3	321.6	שרותים פיננסיים
80.0%	3.8	4.5	36.5%	3.8	10.4	שרותים עסקיים אחרים
0.7%	14.1	1,982.7	0.4%	13.4	2,101.7	סך הכל מסחרי
0.7%	57.1	7,941.9	0.7%	58.6	8,454.1	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
10.7%	122.9	1,148.0	9.8%	115.3	1,175.4	אנשים פרטיים - אחר
1.8%	194.1	11,072.6	1.6%	187.3	11,731.2	סך אשראי לציבור

לפרטים נוספים על אשראי לפי ענפי משק ראה דוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים ל- 31 במרץ 2021.

הלוואות לדיור

במסגרת ניהול סיכונים אשראי, הבנק נוקט אמצעים שונים להפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדיור. הבנק קבע במסגרת מדיניות האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדיור בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. הפרמטרים העיקריים להגדרת תיאבון הסיכון בתחום הלוואות לדיור הינם: שיעור המימון (LTV), מיקום הנכס, יחס החזר מהכנסה (PTI), מטרת הלוואה ותקופת הלוואה. הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות לנוכח תיאבון הסיכון שקבע. לאחר פרוץ משבר הקורונה הנהלת הבנק החליטה על שינויים רלוונטיים בנהלים ובנוסף קבעה ההנהלה מספר מגבלות מחמירות בהתאם למצב.

במהלך הרבעון הראשון, לאור הצלחת מבצע החיסונים, חזרת המשק לפעילות שבשגרה, הירידה ברמת האבטלה והירידה ברמת ההקפאות חזר הבנק לעבוד במתכונת של שגרה. חלק מהמגבלות שעודכנו בתקופת הקורונה עודכנו במדיניות הבנק. במהלך הרבעון חלה עליה בביצועים תוך שמירה על תיאבון הסיכון של הבנק. הבנק ממשיך לנטר את פעילות האשראי, את הביצועים באשראי לדיור ואת יתרת ההקפאות.

לקוחות הבנק בתחום הלוואות לדיור נמנים עם אוכלוסיות מהעשירון האמצעי ומעלה. ככלל עדיפות הבנק ללקוחות בעלי הכנסה משפחתית ברטו שאינה פוחתת מההכנסה הממוצעת במשק כאשר כ-50% מהאשראי ניתן לנכסים באזור גוש דן וירושלים רבתי.

בביצועי הלוואות לדיור לרבעון הראשון לשנת 2021 שיעור יחס החזר להכנסה הממוצע עמד על כ-29%, לעומת 28% ברבעון המקביל אשתקד, כאשר כ-99% מההלוואות ניתנו בשיעור החזר של עד 40% מההכנסה וכ-69% מההלוואות ניתנו בשיעור מימון שאינו עולה על 60% משווי הנכס.

לפרטים נוספים, ראה טבלה בפרק זה בדבר הלוואות לדיור בפיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314.

לפרטים נוספים על האשראי לדיור ראה דוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים ל- 31 במרץ 2021.

תהליך מתן אשראי לדיור

פעילות המשכנתאות כוללת בעיקר מתן הלוואות לדיור וכנגד שעבוד דירת מגורים לתושבי ישראל בבסיסי הצמדה שונים ועל-פי מגוון מסלולי ריבית ולתושבי חוץ במט"ח במטבעות עיקריים (בעיקר דולר ארה"ב, לירה שטרלינג ואירו). כאמור, לאחר פרוץ משבר הקורונה הנהלת הבנק החליטה על שינויים רלוונטיים בנהלים ובנוסף קבעה ההנהלה מספר מגבלות מחמירות בהתאם למצב.

במהלך הרבעון הראשון תהליך מתן האשראי לדיור חזר לשגרה עם חזרת המשק לשגרה לאור הצלחת מבצע החיסונים.

טבלה מספר 7 - התפתחות ביצועי האשראי לדיור⁽¹⁾ ומדדי ביצוע עיקריים

לשלושה חודשים שמסתיימים ביום					
31/03/2020	30/06/2020	30/09/2020	31/12/2020	31/03/2021	
					במיליוני ש"ח
520	408	442	311	736	ביצועים במטבע ישראלי
36	5	12	16	14	ביצועים במט"ח
556	413	454	327	750	סך הכל ביצוע⁽²⁾
59%	(26%)	10%	(28%)	131%	אחוז השינוי ביחס לתקופה קודמת
33%	33%	31%	32%	41%	ביצועים בריבית משתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים
253	266	275	258	253	תקופת ההלוואה ממוצעת (בחודשים)
5,091	6,007	5,666	6,135	5,625	הכנסה לנפש בממוצע (בש"ח)
					התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור מימון הנכס (LTV)⁽²⁾
80%	74%	71%	71%	69%	0%-60%
20%	26%	29%	29%	31%	61%-75%
-	-	-	-	-	מעל 75%
					התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור החזר מהכנסה (PTI) בהלוואות למטרת מגורים⁽²⁾
28%	28%	28%	27%	29%	שיעור החזר מהכנסה (PTI) ממוצע
100%	100%	100%	100%	99%	0%-40%
-	-	-	-	1%	40% מעל
-	-	-	-	-	מזה: אחוז הביצועים בעלי שיעור מימון מעל 60%
					התפלגות מספר הסכמים על פי סכום ביצוע (באלפי ש"ח):
42%	44%	47%	43%	44%	0-500
39%	37%	37%	39%	37%	500-1,000
20%	19%	16%	17%	19%	מעל 1,000
772	746	704	707	775	סכום הסכמים ממוצע
					הלוואות בסך העולה על 2 מיליון ש"ח להלוואה:
25	30	12	9	11	מספר הלוואות
91	82	37	27	35	סכום כולל (במיליוני ש"ח)

(1) הלוואות חדשות בלבד כולל הלוואות לקבוצות רכישה

(2) הנתונים לפי דיווח 876 לפיקוח על הבנקים

(3) פחות מ-1%

תיק האשראי ללקוחות הלוואות צרכניות סולו של הבנק

הלוואות צרכניות סולו ניתנות ללקוחות פרטיים, תושבי ישראל, המבקשים לקבל אשראי לכל מטרה לתקופה קצובה. עיקר האשראי ניתן ללקוחות שמנהלים את חשבון העו"ש שלהם בבנק אחר, באמצעות ערוצים דיגיטליים ומוקדים או באמצעות סניפי הבנק. לקוחות אלו מדורגים על פי מודל החיתום ביום מתן ההלוואה בבנק.

מערכת חיתום האשראי כוללת את כללי מדיניות האשראי ואת מודל הדירוג ועל בסיסם מתקבלת המלצה לאישור האשראי. באפריל 2019 מאגר נתוני אשראי שהוקם על-ידי בנק ישראל עלה לאוויר. החל מעליית מאגר האשראי לאוויר, הבנק מסתמך בנוסף לאמור לעיל, גם על המידע המתקבל מהמאגר דרך לשכות האשראי ודירוג האשראי של הלשכות. הבנק נמצא בתהליך

שדרוג מתמשך של המודלים בהם הוא משתמש לשם חיתום האשראי.

הפעילות מאופיינת בפיזור רב של לקוחות אשר לכל אחד מהם ניתן אשראי בסכום נמוך יחסית ולכן אין לבנק תלות מהותית בלקוח בודד.

מודל החיתום של הבנק מעודכן באופן שוטף וכן נקבעים סכומי החשיפה ללווים אשר פרופיל הסיכון שלהם מאפשר זאת על-פי המודל.

לאחר פרוץ משבר הקורונה הנהלת הבנק החליטה על שינויים רלוונטיים בנהלים ובנוסף קבעה הנהלה מספר מגבלות מחמירות בהתאם למצב. חיתום האשראי נערך בצורה קפדנית ביותר תוך שימת דגש על ווידוא מצב הנוכחי של הלווים כולל ווידוא סטטוס התעסוקה, הענף בו הוא פועל ומספר בעלי ההכנסה במשק הבית. בין השאר הוחמרו מגבלות על שיעור האשראי הצרכני מסך האשראי, סכום מקסימלי להלוואה ושיעור הביצועים ללווים עם יחסי החזר גבוהים. כמו כן, נערך עדכון למודל דירוג הלווים והבנק ממשיך לבחון שיטות ודרכים נוספות לשדרוג מודל החיתום.

נכון ליום 31 במרץ 2021 יתרת החובות בגין אשראי שאינו לדיור לגביהן בוצעו שינויים בתנאים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, עמד על סך של כ-81.4 מיליוני ש"ח והיקף התשלומים שנדחו עמד על סך של כ-39.4 מיליוני ש"ח, מספר הלווים אשר עברו בוצעו השינויים להלן עומד על כ-1,677.

לפרטים נוספים אודות שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה ראה לעיל בטבלה מספר 7 בפרק זה. במהלך שנת 2020, בשל ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה, נרשם גידול של כ-61.1 מיליוני ש"ח במסגרת הפרשה קבוצתית על אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור. במהלך הרבעון הראשון לשנת 2021 המשיך הבנק לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי, לפיכך, כתוצאה מהתאוששות המשק הישראלי, עדכון תחזיות חטיבת המחקר של בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי ומקיטון בהיקף דחיות תשלומי האשראי הקטין הבנק את ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור בסך 10 מיליוני ש"ח.

ברבעון הראשון לשנת 2021 36% מהביצועים היו בהלוואות מעל 80 אלפי ש"ח בהשוואה ל-49% ברבעון המקביל אשתקד. הלוואות צרכניות סולו ניתנות על בסיס ריבית הפריים ולפיכך חשופות לשינויים בריבית. עם זאת, תקופת ההלוואה ככלל הינה עד 6 שנים כאשר המח"מ הממוצע עומד על 2.7 שנים (ללא הנחת פירעון מוקדם) וסכום ההחזר החודשי לרוב נמוך יחסית ולכן חשיפת הלקוח לגידול בתשלומים עקב העלאת ריבית הינה בסיכון נמוך יחסית.

כמו כן, הרוב המוחלט של ביצועי האשראי הצרכני סולו מאופיין ביחס החזר הלוואה מבוקשת להכנסה הכוללת בשיעור של עד 20%. בהתאם למדיניות האשראי של הבנק, הבנק בוחן גם את היחס בין סך ההחזר של כלל התחייבויות הלקוח לבין סך ההכנסה הכוללת של הלקוח.

הבנק מנהל מיזם למתן אשראי צרכני בנקודות מכירה קמעונאיות ובכך נותן מענה ללקוחות המבקשים לרכוש מוצרים במימון בנקאי באמצעים דיגיטליים. מהלך זה מאפשר לבנק להרחיב את בסיס הלקוחות שלו.

יתרת ההלוואות הצרכניות סולו ללקוחות עו"ש פעילים בבנק ליום 31 במרץ 2021 עומדת על כ-72.8 מיליוני ש"ח (כ-6% מיתרת האשראי), לעומת יתרה של 89.5 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2020 (כ-8% מיתרת האשראי).

לפרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי ראה טבלה 17 א לעיל.

להלן יתרת האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) במיליוני ש"ח:

טבלה מספר 17 - סיכונים בתיק ההלוואות לאנשים פרטיים ללא הלוואות לדיור

	31 במרץ		
	2020	2021	
הלוואות צרכניות סולו	1,099.2	1,133.6	
אשראי קמעונאי אחר ⁽¹⁾	48.8	41.8	
סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)	1,148.0	1,175.4	
מזה: לא בעייתיים	1,121.3	1,155.0	
בעייתיים פחות מ-90 יום	13.4	7.8	
בעייתיים יותר מ-90 יום	3.8	3.8	
פגומים שצוברים הכנסות ריבית	6.7	6.5	
פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית	2.8	2.3	
סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)	1,148.0	1,175.4	
שיעור האשראי שמשווג כבעייתי מסך האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)	2.3%	1.7%	
(1) הרכב			
יתרות עו"ש בחובה	7.3	7.3	
אחר (רכב וכרטיסי אשראי)	41.5	34.5	
סה"כ אשראי קמעונאי אחר	48.8	41.8	

⁽¹⁾ כולל יתרת חובה עו"ש וכרטיסי אשראי לפירעון מיידי.
⁽²⁾ כניסתו לתוקף של חוק נתוני אשראי יאפשר לבנק ניטור שוטף של מאפייני סיכון הלקוח.

אשראי למימון פרויקטי נדל"ן

הבנק נותן אשראי למימון הקמת פרויקטים למגורים בשיטת הליווי הסגור וכן מעמיד ערבויות לסוגיהן בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט ועל פי מאפייניו. בשיטת הליווי הסגור מופרד הפרויקט משאר פעילות הלקוח. לפרויקט נפתח חשבון ייעודי המשמש לצורכי הפרויקט בלבד ואליו מופקדים כספי התקבולים מרוכשי יחידות הדיור, ההון העצמי ואשראי הבנק. כספים אלו משוחררים לפי קצב התקדמות הבניה ע"פ דוחות מפקח מומחה. במסגרת מימון הפרויקט לבנייה מעמיד הבנק גם ערבויות ביצוע, ערבויות כספיות וערבויות חוק מכר לרוכשים יחידות בפרויקט. המקרקעין והתקבולים משועבדים לטובת הבנק. במרבית העסקאות מונפקות בטוחות חוק המכר על ידי גופים מוסדיים עימם קיים לבנק הסכם שיתוף פעולה.

הבנק משתף פעולה עם גופים מוסדיים בהעמדת אשראי לפרויקט לצורך ניצול מיטבי של ההון והשאת הרווחיות, תוך פיזור סיכוני האשראי ועמידה במגבלות רגולטוריות נדרשות.

הבנק מנהל נכון ליום 31 במרץ, 2021 סך של 203 פרויקטים בהיקף כולל של כ-10 אלפי יחידות דיור, מהם בכ-47 פרויקטים הפעילות, לרבות היקפי המימון, בשיתוף פעולה עם גופים מוסדיים. כמו כן, היקף התיק המנוהל הינו כ-6.7 מיליארדי ש"ח, מזה כ-1.1 מיליארדי ש"ח באחריות הבנק והיתרה באחריות הגופים המוסדיים.

הבנק מממן את הפרויקטים החל משלב רכישת הקרקע, דרך שלבי הבנייה השונים. ככלל, האשראי למימון קרקעות ניתן עבור קרקעות הזמינות לבנייה עד 24 חודש מיום מימון הקרקע. נכון ליום 31 במרץ, 2021 האשראי שניתן לפרויקטים שנמצאים בשלב קרקע מהווה כ-30% במונחי חבות מתיק הנדל"ן של הבנק. יצוין כי רוב האשראי הקיים בפרויקטים שנמצאים בשלב הקרקע ניתן לפרויקטים הזמינים לבניה תוך 12 חודשים.

נכון ליום 31 במרץ, 2021 האשראי שניתן לפרויקטים באזור מרכז הארץ מהווה 61% במונחי היקפי אשראי מתיק הנדל"ן של הבנק, 7% בירושלים רבתי ו-32% בשאר הארץ.

הבנק ערך ניתוח מעמיק של האשראי למימון הקמת פרויקטי נדל"ן לפי שלבי הביצוע והסגמנטים השונים ברמה פרטנית ובתרחיש של הרעה בשוק הנדל"ן. להערכתנו יתרת ההפרשה הקבוצתית הקיימת נכון ליום 31 במרץ, 2021 תוך שימוש בהתאמות האיכותיות, מכסה את ההפסד הצפוי.

לפרטים נוספים, ראה בדוח התקופתי לשנת 2020.

איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)

[נדבר 3]

טבלה 8 – איכות האשראי של חשיפות אשראי

ליום 31 במרץ 2021					
ד	ג	ב	א		
יתרות נטו (א+ב-ג)	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	יתרות ברוטו*			
		אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר		
11,733.4	184.5	11,776.1	141.8	חובות, למעט אגרות חוב	1
503.2	-	503.2	-	אגרות חוב	2
2,138.4	2.8	2,141.2	-	חשיפות חוץ מאזניות	3
14,375.0	187.3	14,420.5	141.8	סך הכל	4

ליום 31 במרץ 2020					
ד	ג	ב	א		
יתרות נטו (א+ב-ג)	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	יתרות ברוטו*			
		אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר		
11,059.0	156.0	11,024.3	190.7	חובות, למעט אגרות חוב	1
443.1	-	443.1	-	אגרות חוב	2
1,905.2	2.7	1,907.9	-	חשיפות חוץ מאזניות	3
13,407.3	158.7	13,375.3	190.7	סך הכל	4

ליום 31 בדצמבר 2020					
ד	ג	ב	א		
יתרות נטו (א+ב-ג)	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	יתרות ברוטו*			
		אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר		
11,001.4	191.3	11,042.9	149.8	חובות, למעט אגרות חוב	1
383.9	-	383.9	-	אגרות חוב	2
2,235.4	2.8	2,238.2	-	חשיפות חוץ מאזניות	3
13,620.7	194.1	13,665.0	149.8	סך הכל	4

* הסכום הינו הערך החשבונאי, ברוטו לפני הפרשה להפסדי אשראי, מקדמי המרה (CCF) ושיטות להפחתת סיכון אשראי (CRM)

טבלה 9 - נתונים על הפחתת סיכון אשראי (CR3)

[נדבך 3]

ליום 31 במרץ 2021

ז	ו	ה	ד	ג	ב	2א	1א	א
מובטחים ע"י נכס פיננסי כשיר								לא
מובטחים								מובטחים
מזה: על ידי נגזרי אשראי		מזה: על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי ביטחון		מזה: סכום מובטח	סך הכל יתרה מאזנית	סך הכל יתרה מאזנית
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית			
במיליוני ש"ח								
54.3	54.3	-	-	29.5	90.7	83.8	145.0	11,772.9
-	-	-	-	-	-	-	-	503.2
54.3	54.3	-	-	29.5	90.7	83.8	145.0	12,276.1
-	-	-	-	-	-	-	-	141.8

- 1 חובות, למעט אגרות חוב
- 2 אגרות חוב
- 3 סך הכל
- 4 מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר

ליום 31 במרץ 2020

ז	ו	ה	ד	ג	ב	2א	1א	א
מובטחים ע"י נכס פיננסי כשיר								לא
מובטחים								מובטחים
מזה: על ידי נגזרי אשראי		מזה: על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי ביטחון		מזה: סכום מובטח	סך הכל יתרה מאזנית	סך הכל יתרה מאזנית
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית			
במיליוני ש"ח								
62.1	62.1	2.3	3.5	69.2	135.8	133.7	201.4	11,013.6
-	-	-	-	-	-	-	-	443.1
62.1	62.1	2.3	3.5	69.2	135.8	133.7	201.4	11,456.7
-	-	-	-	-	-	-	-	190.7

- 1 חובות, למעט אגרות חוב
- 2 אגרות חוב
- 3 סך הכל
- 4 מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר

ליום 31 בדצמבר 2020

ז	ו	ה	ד	ג	ב	2א	1א	א
מובטחים ע"י נכס פיננסי כשיר								לא
מובטחים								מובטחים
מזה: על ידי נגזרי אשראי		מזה: על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי ביטחון		מזה: סכום מובטח	סך הכל יתרה מאזנית	סך הכל יתרה מאזנית
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית			
במיליוני ש"ח								
56.9	56.9	0.6	-	34.3	140.7	91.7	197.6	10,995.1
-	-	-	-	-	-	-	-	383.9
56.9	56.9	0.6	-	34.3	140.7	91.7	197.6	11,379.0
-	-	-	-	-	-	-	-	149.8

- 1 חובות, למעט אגרות חוב
- 2 אגרות חוב
- 3 סך הכל
- 4 מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר

טבלה 10 - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (הגישה הסטדנרטית) (CR5)

[נדבר 3]

ליום 31 במרץ 2021													משקל סיכון	סוגי נכסים											
א	ב	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג														
במיליוני ש"ח																									
0%	10%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	250%	1,250%	אחר	אחר													
3,091.5													21.8	3,069.7	ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית	1									
-															ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית	2									
158.3													10.7		בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))	3									
-															חברות ניירות ערך	4									
1,961.7														47.8	תאגידים	5									
1,803.9															חשיפות קמעונאיות ליחידים	6									
160.3															הלוואות לעסקים קטנים	7									
8,626.1															בביטחון נכס למגורים	8									
0.1															בביטחון נדל"ן מסחרי	9									
-															הלוואות בפיגור	10									
739.9														230.4	נכסים אחרים*	11									
16,412.2															78.5	154.6	2,437.5	4,666.7	1,144.9	1,668.3	2,744.4	217.2	3,330.1	סך הכל	12

טבלה 10 - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (המשך) (CR5)

ליום 31 במרץ 2020														
א	ב	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג			
0%	10%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	250%	1,250%	אחר	סך הכל סכום חשיפות אשרא CCF (אחרי CRM ואחרי)		
במיליוני ש"ח												משקל סיכון	סוגי נכסים	
	2,493.0	30.8										2,523.8	1	ריבונותיות, הבנקים המרכזיים
				13.7								13.7	2	שלהן ורשות מוניטרית ארצית ישויות סקטור ציבורי (PSE)
		280.0		28.9								308.9	3	שאינן ממשלה מרכזית בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
												-	4	חברות ניירות ערך
				39.9			2,332.5	5.1				2,377.5	5	תאגידים
							68.6	85.6				1,885.1	6	חשיפות קמעונאיות ליחידים
								1.9				172.4	7	הלוואות לעסקים קטנים
			2,795.8	1,338.9	657.3	3,318.0	151.7	51.0				8,312.7	8	בביטחון נכס למגורים
							0.1					0.1	9	בביטחון נדל"ן מסחרי
												-	10	הלוואות בפיגור
	229.4						406.6		68.5			704.5	11	נכסים אחרים*
													11א	*מזה : בגין מניות
	2,722.4	310.8	2,795.8	1,421.4	657.3	5,219.4	2,959.5	143.6	68.5			16,298.7	12	סך הכל

טבלה 10 - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (המשך) (CR5)

ליום 31 בדצמבר 2020													משקל סיכון	סוגי נכסים													
א	ב	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג																
0%	10%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	250%	1,250%	אחר	ואחר (CRM)															
במיליוני ש"ח																											
3,138.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,094.9	43.9	-	-	-	-	-	-	-	1	ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית				
166.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	145.3	-	-	-	-	-	-	-	3	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	חברות ניירות ערך				
1,974.0	-	-	-	0.1	1,951.7	-	-	-	-	-	-	-	-	22.2	-	-	-	-	-	-	-	5	תאגידים				
1,659.6	-	-	-	93.9	25.4	1,540.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	חשיפות קמעונאיות ליחידים				
140.3	-	-	-	2.1	-	138.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	הלוואות לעסקים קטנים				
7,948.6	-	-	-	28.3	63.1	2,760.4	942.5	1,435.5	2,718.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	בביטחון נכס למגורים				
0.1	-	-	-	0.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	בביטחון נדל"ן מסחרי				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	הלוואות בפיגור				
686.8	-	-	81.0	-	409.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	נכסים אחרים*				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11א	*מזה : בגין מניות				
15,714.5	-	-	81.0	124.5	2,449.3	4,438.9	942.5	1,456.5	2,718.8	211.4	-	-	3,291.6	43.9	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	250%	1,250%	אחר	ואחר (CRM)	12	סך הכל

סיכון אשראי של צד נגדי

[נדבך 3]

סיכון צד נגדי הינו סיכון להפסד עקב כשל של צד נגדי לעסקה לפני הסליקה הסופית של תזרימי העסקה. ערך השוק של העסקה, שיכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים, תלוי למעשה בתנודות בגורמי השוק. רק במידה שהעסקה תהיה בעלת שווי הוגן חיובי לבנק והצד הנגדי יהיה בכשל - עשוי להיגרם הפסד כלכלי לבנק בעת הכשל. החשיפה לסיכון צד נגדי יכולה להיווצר במשך כל חיי העסקה.

סיכון סליקה הוא הסיכון להפסד שעלול להיווצר כאשר צד נגדי לא יקיים את חלקו ולא יעביר לבנק במועד הקבוע לכך את הסכום הנדרש בעת סליקת עסקה, זאת על אף שהבנק מילא את חלקו בעסקה והעביר לצד הנגדי את התשלום. הסיכון קיים רק כאשר התמורות בעסקה לא מועברות סימולטנית. החשיפה לסיכון סליקה היא למשך זמן קצר ובדרך כלל היא תוך יומית.

הבנק מקיים ניטור שוטף של המוסדות הפיננסיים מולם הוא עובד ובמידת הצורך פועל לצמצום החשיפה מולם ככל שניתן.

טבלה 11 – ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)

[נדבך 3]

ליום 31 במרץ 2021

א	ב	ה	ו
עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	EAD לאחר CRM	RWA
במיליוני ש"ח			
0.2	1.6	16.9	2.1
-	-	-	-
0.2	1.6	16.9	2.1

- 1 שיטת החשיפה הנוכחית
- 3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT))
- 6 סך הכל

ליום 31 במרץ 2020

א	ב	ה	ו
עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	EAD לאחר CRM	RWA
במיליוני ש"ח			
0.2	0.7	13.0	3.3
-	-	-	-
0.2	0.7	13.0	3.3

- 1 שיטת החשיפה הנוכחית
- 3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT))
- 6 סך הכל

טבלה 11 – ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1) (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020			
ו	ה	ב	א
RWA	EAD לאחר CRM	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף
במיליוני ש"ח			
2.1	10.6	2.1	0.1
-	-	-	-
2.1	10.6	2.1	0.1

- 1 שיטת החשיפה הנוכחית
 3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT))
 6 סך הכל

טבלה 12 – הקצאת הון בגין התאמת שערוך לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)

[נדבך 3]

ליום 31 במרץ 2021	
ב	א
RWA	EAD לאחר CRM
במיליוני ש"ח	
0.2	0.02

- 3 סך כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית

ליום 31 במרץ 2020	
ב	א
RWA	EAD לאחר CRM
במיליוני ש"ח	
0.9	0.07

- 3 סך כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית

ליום 31 בדצמבר 2020	
ב	א
RWA	EAD לאחר CRM
במיליוני ש"ח	
0.3	0.02

- 3 סך כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית

סיכון שוק

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2021 כתוצאה מהשפעות התפרצות וירוס הקורונה חלה עלייה ברמת התנודתיות של גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים ובכללם שערי החליפין, שערי מניות ומחירי אגרות-חוב. בנוסף, נצפתה ירידה בריביות הבנקים המרכזיים. כתוצאה מכך נרשמו עליות באומדני סיכון השוק וההשקעה של פעילות המסחר, התיק הבנקאי ותיק הנוסטרו של הבנק. להורדת ריביות לזמן קצר על-ידי הבנקים המרכזיים, אלה שהתרחשו והורדות נוספות שעשויות להתבצע, ולשינויים בעקומי התשואות בשוק, השפעה על קיטון בהכנסות המימון והריבית העתידית של הבנק והשפעה על השווי ההוגן והשווי הכלכלי.

במהלך הרבעון הראשון של השנה המשיכה ההתאוששות בשווקים והבנק ממשיך לפעול בתנאי שוק נורמליים יחסית למצב עם פרוץ המגיפה. עם זאת, ממשיך הבנק לנטר את השפעת האירוע על מספר גורמי מאקרו ובעיקר, בכל הקשור להתפתחות האינפלציה.

טבלה 13 - סיכון שוק בגישה סטנדרטית (MR1)

[נדבר 3]

ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 30 במרץ 2020	ליום 30 במרץ 2021
א	א	א
סכומים	סכומים	סכומים
במיליוני ₪		
0.5	2.3	2.4
0.5	0.1	1.5
0.5	1.0	1.0
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
1.5	4.3	4.9

מוצרים ישירים (outright products)	
1	סיכון שיעור ריבית (כללי וספציפי)
2	סיכון פוזיציה במניות (כללי וספציפי)
3	סיכון שער חליפין
4	סיכון סחורות
אופציות	
5	הגישה הפשוטה
6	גישת דלתה-פלוס
7	גישת התרחישים
8	איגוח
9	סך הכל

* הסכומים מתייחסים לדרישות הון.

סיכון נזילות [נדבך 3]

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" (LCR) של הפיקוח על הבנקים אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה. במסגרת ההוראה נקבע אופן חישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם, וכן הוגדר תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים הבאים (המכנה).

תזרים זה כולל, בין היתר, משיכה מסוימת של פיקדונות מסוגים שונים בהתאם למקדמים בתרחיש, ניצול מסוים של מסגרות אשראי שהבנק העמיד ועוד, בניכוי פירעונות במהלך החודש של אשראי שהבנק העמיד במקדמים מסוימים וכו'. הסיווגים של אגרות-החוב, סוגי הפיקדונות, סוגי המסגרות וכו' ומקדמיהם נקבעו בהוראה. בהתאם, שינוי בהיקף הנכסים הנזילים או בהרכבם, שינוי בהיקף הפיקדונות בכל אחד מסוגי הפיקדונות המוגדרים בהוראה, שינויים בהיקף מסגרות האשראי והערבויות מולם יש לשמור נזילות וכיצא בזה יכולים להביא לשינוי היחס. ככלל, יחס כיסוי הנזילות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 שונה מהמודלים הפנימיים החלים בבנק. היחס הממוצע במהלך הרבעון האחרון עומד על 262%, כאשר הדרישה המזערית היא 100% (בתקופה של הרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2020 היחס הממוצע עמד על 279%).

הבנק מנהל מעקב אחר ריכוזיות מקורות המימון בחתכים שונים, הן בשקלים והן במטבע-חוץ, ועומד במגבלות הפנימיות בנושא.

טבלה מספר 14 – מתכונת גילוי על יחס כיסוי הנזילות (LIQ1)

[נדבך 3]

מאוחד		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום	
31.03.2021		31.03.2021	
סך ערך לא משוקלל ¹	סך ערך משוקלל ²	סך ערך לא משוקלל ¹	סך ערך משוקלל ²
(ממוצע)	(ממוצע)	(ממוצע)	(ממוצע)
במיליוני ש"ח			
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה			
1 סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)			
תזרימי מזומנים יוצאים			
2	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:	9,665.3	447.7
3	פיקדונות יציבים	504.0	25.2
4	פיקדונות פחות יציבים	1,791.6	201.4
4א	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראה ניהול בנקאי תקין 221)	7,369.7	221.1
5	מימון סיטונאי בלתי מובטח	1,341.6	700.6
6	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיביים	1,334.6	685.3
7	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	7.0	7.0
8	חובות לא מובטחים	0.0	0.0
9	מימון סיטונאי מובטח	2,413.2	238.2
10	דרישות נזילות נוספות, מזה:	93.7	93.7
11	תזרימי יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות	0.0	0.0
12	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב	1,997.1	127.0
13	קווי אשראי ונזילות	0.0	0.0
14	מחויבויות מימון חוזיות אחרות	322.4	17.6
15	מחויבויות מימון מותנות אחרות	9,665.3	447.7
16	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים	1,386.4	1,386.4
תזרימי מזומנים נכנסים			
17	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)	0.0	0.0
18	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן	449.8	310.3
19	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים	88.7	88.7
20	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים	538.5	398.9
סך ערך מותאם³			
21	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)	2,576.2	2,576.2
22	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו	987.5	987.5
23	יחס כיסוי נזילות (%) (LCR)	262%	262%

1. ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
2. ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס או יוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
3. ערכים מתאים יחושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא (2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים). להגדרה של נכסי רמה 1, רמה 2 ורמה 2 ראה נוהל בנקאי תקין 221.

טבלה מספר 14 – מתכונת גילוי על יחס כיסוי הנזילות (LIQ1) (המשך)

[נדבר 3]

מאוחד		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום	
31.12.2020		31.12.2020	
סך ערך לא משוקלל ¹ (ממוצע)	סך ערך משוקלל ² (ממוצע)	במיליוני ש"ח	
-	2,808.3		
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה			
1 סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)			
תזרימי מזומנים יוצאים			
2 פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:			
3 פיקדונות יציבים			
4 פיקדונות פחות יציבים			
4א פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראה ניהול בנקאי תקין 221)			
5 מימון סיטונאי בלתי מובטח			
6 פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של			
תאגידים בנקאיים קואופרטיבים			
7 פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)			
8 חובות לא מובטחים			
9 מימון סיטונאי מובטח			
10 דרישות נזילות נוספות, מזה:			
11 תזרימי יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות			
12 תזרימי יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב			
13 קווי אשראי ונזילות			
14 מחויבויות מימון חוזיות אחרות			
15 מחויבויות מימון מותנות אחרות			
16 סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים			
תזרימי מזומנים נכנסים			
17 הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)			
18 תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן			
19 תזרימי מזומנים נכנסים אחרים			
20 סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים			
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)			
22 סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו			
23 יחס כיסוי נזילות (%) (LCR)			
סך ערך מותאם³			
2,808.3			
1,008.3			
279%			

1. ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
2. ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס או יוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
3. ערכים מתאים יחושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים). להגדרה של נכסי רמה 1, רמה 2 ורמה 2 ראה נוהל בנקאי תקין 221.

הבנק ממשיך באסטרטגיה, שהחלה לפני מספר שנים, של התמקדות בגיוס מקורות ממשקי בית תוך חתירה להרחבת בסיס המפקידים וגרעון הפיקדונות. בשל ההנחה כי הישענות רחבה על מפקידים קטנים (משקי בית) תתרום ליציבות מקורות המימון ובכך לחוסנו של הבנק ולשיפור פרופיל הנזילות שלו, הבנק הקצה משאבים לטובת גיוס ממשקי בית. הבנק מגוון את סל המוצרים המוצע למשקי בית ופועל לשיפור מתמשך ביכולת הגיוס שלו מאפיק זה.

ניהול סיכון הנזילות וסיכון מימון

[נדבך 3]

דירקטוריון הבנק קבע את עקרונות ניהול הנזילות, את מדרג האחריות והסמכות ואת מערך ההתראות והטיפול בחריגות מהמגבלות שנקבעו. קביעת המגבלות האמורות מביאה בחשבון הן התרחשות צפויה של אירועים בבנק ובסביבתו העסקית והן את האפשרויות העומדות בפני הבנק לגבי גיוס מקורות חלופיים במקרה הצורך ואת העלויות של מקורות אלו. הערכת הבנק, בהתחשב בשיעורי מיחזור הפיקדונות בשנים האחרונות, החשיפה לסיכון האמור אינה גבוהה, בין היתר, משום שהבנק מגוון את מקורות המימון שלו, מקפיד להרחיב את בסיס המפקידים ולצמצם את מידת ההישענות על מפקידים גדולים ולשמר כרית נזילות מספקת הבאה לידי ביטוי בכך שיחס הנכסים הנזילים גבוה מהיחס הנדרש.

יחס מימון יציב (NSFR)

בנוסף הבנק עוקב אחר נזילות ארוכת הטווח באמצעות מודל יחס מימון יציב בהתאם לעקרונות מודל ה-Funding Stable Net Ratio (NSFR) בהוראות באזל III בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 342. הוראת חובת גילוי יחל מיום 31.12.2021. יחס המימון היציב, לפי מקדמי הוראות באזל, עמד ביום 31 למרץ 2021 על 138% - ערך שווה לזה שנרשם בסוף שנת 2020.

יחס קצר ארוך

מבנה המאזן של הבנק כולל שימושים ארוכים. כ-70% מתיק האשראי הינו אשראי לדיור המאופיין בתקופות לפדיון ארוכות. מנגד, התקופה לפירעון של המקורות קצרה יותר. ליום הדוח פער המח"מ בין הנכסים וההתחייבויות הכספיות על פי לוחות הסילוקין הינו כ-3 שנים. אולם, פער זה אינו לוקח בחשבון מרכיבים התנהגותיים כגון פירעונות מוקדמים ומח"מ אפקטיבי של המקורות, אשר מקטינים באופן מהותי את הסיכון.

כחלק מניהול הסיכון, מדיניות הבנק שמה דגש על גיוס מקורות ממשקי בית. כ-82% מפיקדונות הציבור של הבנק הינם של אנשים פרטיים. וכ-52% מפיקדונות הציבור הינם בסכום של עד 1 מיליוני ש"ח.

הבנק מנהל את פער המח"מ בין הנכסים והתחייבויות שלו באופן שוטף, על-ידי מודלים ייעודיים לכימות היקף החשיפה. לצורך ניהול סיכון קצר ארוך קבע דירקטוריון הבנק מספר מגבלות, ביניהן: תקרה להיקפי גיוס נדרשים בשלוש השנים הקרובות, מגבלה על ההפסד המרבי בתרחיש של עליית מחיר הפיקדונות, רצפה ליחס פיקדונות ממשקי בית מסך הפיקדונות וכדומה.

סיכונים אחרים

סיכון תפעולי

בעת משבר, הבנק חשוף לסיכונים תפעוליים כגון: המשכיות; עסקית, סיכונים טכנולוגיים המידע, אבטחת מידע וסייבר וסיכונים מעילות והונאות. הבנק מקיים מסגרת מקיפה של תהליכים ושיטות על מנת להקטין את החשיפה להפסדים הנובעים מסיכונים תפעוליים. עם פרוץ משבר הקורונה זיהה הבנק את הסיכונים התפעוליים המתפתחים בתקופת המשבר, יוּשמו פעולות לניהול מיטבי של הסיכונים והורחבה הבקרה בתחומים אלה. במהלך הרבעון הראשון של השנה חלה התמתנות בפרופיל הסיכון התפעולי של הבנק, עם החזרה לשגרת עבודה, כולל החזרה לעבודה במתקני הבנק.

להלן מידע בדבר פוטנציאל סיכונים אלה:

סיכון המשכיות עסקית - הבנק נדרש לשמור על רציפות מתן שירות ותפקוד, גם בעת צמצום הגעת עובדים למתקני הבנק, והגנה על עובדי הבנק ומניעת הדבקה. נדרשת תשומת לב גבוהה לניהול סיכון המשכיות עסקית מול ספקים אשר עובדים עם הבנק.

סיכון סייבר ואבטחת מידע – בעת המצב המשברי קיימת עלייה בסיכון המובנה להתקפות סייבר מצד גורמים עוינים שעשויים לנצל את המשבר. מחלקת הגנת הסייבר ואבטחת המידע פועלת באופן שוטף ורציף. מתקיימת עמידה מלאה בביצוע סקרי סייבר למערכות בסיכון גבוהה כנדרש במדיניות הבנק וברגולציה. תכנית הסקרים השנתית שמבוצעת בבנק מתנהלת כסדרה בשינויים קלים. מתבצעת פעילות ענפה של הדרכה והסברה לעובדים, בין היתר באמצעות תרגול פישינג, שמותם לתקופה זו. חדר ניטור סייבר ממשיך בפעילות. מתקיים קשר שוטף למול יחידת הסייבר הפיקוחית וגורמים לאומיים לגבי אירועים מיוחדים. ניתן דגש מיוחד לשירותי מודיעין נוספים עליהם הבנק מנוי. לצד זאת מתקיים עדכון שוטף לחברי ההנהלה, מנכ"ל הבנק ודירקטוריון הבנק.

סיכונים טכנולוגיים המידע – האתגרים הטכנולוגיים בחיבור עובדים הבנק לעבודה שלא במתקני הבנק, ושמירה על רציפות תפקודית רבים. קיים סיכון לכשלים ותקלות, איטיות מערכות ועומסים, פגיעה ביעילות העבודה לאור קושי בתפעול מערכות אצל משתמשים, סיכון לפגיעה בתמיכה ושירות למשתמשים בגלל מרחק וקושי בזמינות ועוד. הבנק נערך עוד טרם הגעת המגיפה לארץ, מבחינת תשתיות עבודה מרחוק, ומנהל את הסיכונים הללו בתשומת לב הדוקה.

מעילות והונאות – בתקופת משבר גורמים שונים עשויים לנצל את המצב לביצוע מעילה או הונאה. הורחבו פעולות הבקרה למניעת מעילות והונאות, ויושמו פעולות הסברה להגברת מודעות עובדים לאירועים מסוג זה. למידע נוסף על החשיפה לסיכונים הנ"ל ולאופן ניהולם ראה דו"ח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2020 של הבנק.

לפרטים נוספים אודות הסיכון התפעולי וסיכונים אחרים ראה [דוח על הסיכונים לשנת 2020](#).

טבלה מספר 15 - מילון מונחים

לפירוט מילון המונחים [ראה דוח על הסיכונים \(גילוי בהתאם לנדבך 3\) לשנת 2019 של הבנק.](#)

טבלה מספר 16 - אינדקס

[EDTF]

מדדי ביצוע עיקריים 30,3	
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים 15,11,10	א
מינוף 24,23,11,8,3,2	אינדקס 3,2
מיסים נדחים 22,21,19,18,15	אשראי לדיור 44,30,29,12,11,3
מסגרות אשראי 41	
מפקידים גדולים 44	ב
	באזל 44,41,22,21,20,19,18,15,14,5,4,1
ג	בטחונות 24
נגזרים 43,42,24,23,18,16	
נזילות 44,43,42,41,12,9,8,3	ה
ניירות ערך 39,38,37,36,35,24,23,5,1	הון מניות 20,18,17
	הון עצמי רובד 1 22,19,18,17,16,15,14,8
ו	הון רובד 2 22,21,20,17,15
סיכון אשראי 39,38,28,27,24,14,3,2	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 15
	מ
ז	מגבלות 44,43,42,41,32,31,29
שווי הוגן 38,18	